



Nota van Antwoord zienswijzen
wijziging winningsplan Vinkega

Versie 11 juli 2018

Kenmerk 18055737

Volg-nr.	Zienswijze-nr.	Onderdeel	Onderwerp
1			<i>Planmatig beheer</i>
1a	4,20	Zienswijze	Indieners zijn bezorgd over de mogelijkheid dat er in de toekomst, als de gasputten leger worden, gebruik gemaakt zal worden van fracking en onze bodem met giftige stoffen wordt belast en ernstig vervuild raakt.
		Antwoord	Zoals Vermilion stelt in het winningsplan (pagina 18) wordt hydraulische stimulatie (fracken) van het reservoir niet verwacht. Hydraulische stimulatie maakt derhalve geen deel uit van het winningsplan. Wanneer Vermilion voornemens is zuur- en/of hydraulische stimulatie toe te passen in het gasveld Vinkega, dan kan dit niet op basis van dit winningsplan, er zal dan opnieuw besluitvorming dienen plaats te vinden. Hierover zal dan wederom advies worden ingewonnen bij SodM, de Tcbb, de decentrale overheden, waarbij het burgerperspectief nadrukkelijk zal worden meegenomen. Tegen een dergelijk instemmingsbesluit op een nieuw winningsplan staan eveneens rechtsmiddelen open.
1b	11	Zienswijze	Indiener vraagt de looptijd in het Ontwerp-Instemmingsbesluit tot 2022 in plaats van 2032 te verkorten. Na 2022 is de winning marginaal omdat er dan ongeveer 95% van het maximum van 95% (inschatting op basis van info uit winningsplan) uit de bodem gehaald is. Die marginale winning kan voor geen van betrokkenen partijen zinvol zijn, terwijl de locatie onnodig 10 jaar langer het landschap ontsiert en alleen maar risico's met zich meebrengt voor het milieu en de bewoners, zoals bodemverontreiniging als gevolg van lekken van gas, aardbevingen en verdere bodemdaling (o.a. doordat de restjes gas met waterinjectie en/of compressie zullen worden gewonnen).
		Antwoord	Ter beoordeling of met een gewijzigd winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mbw. De minister kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden: a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door de minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, b. in het belang van het planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen,

			<p>c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan, of d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.</p> <p>Vermilion verzoekt instemming met een winningsduur tot en met 2032. De beoordeling van de effecten van de winning is gebaseerd op het totale te winnen gasvolume binnen deze periode. De minister constateert dat SodM en TNO zich kunnen vinden in de resultaten van de bodemdalingsberekeningen en dat door de geleidelijke en gelijkmatige bodemdaling geen schade wordt verwacht. Ook constateert de minister, op basis van het advies van SodM en de Tcbb, dat het aannemelijk is dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is, omdat het gasveld Vinkega is ingedeeld in de laagste risicocategorie. Er bestaat daarom geen aanleiding voor een kortere periode in te stemmen met de winning.</p> <p>Indiener stelt dat bodemverontreiniging door het lekken van gas een risico voor milieu en bewoners is. Putintegriteit, waaronder afdichtingen van putten, is geen onderdeel van het winningsplan, zoals beschreven is in artikel 35 van de Mijnbouwwet. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) houdt toezicht op de veiligheid van de boringen.</p> <p>Het instemmingsbesluit heeft een looptijd tot in 2032, omdat daarmee wordt uitgegaan van de high case productiescenario. Het mid case scenario van Vermilion laat een gasproductie tot in 2022 zien. Indiener vraagt om de looptijd te verkorten tot in 2022, omdat dan ongeveer 95% van het gas geproduceerd is. In de high case productiescenario verwacht Vermilion nog 100 miljoen Nm³ te kunnen produceren tussen 2022 en 2032. In het kader van planmatig beheer concludeert de minister dat het stoppen van gaswinning nadat 95% is geproduceerd niet wordt gezien als doelmatige winning. Indiener stelt dat de gaswinning na 2022 zorgt voor extra risico's. Deze risico's zijn reeds in de beoordeling van dit winningsplan geëvalueerd en beoordeeld als beperkt. De zienswijze zal niet worden overgenomen.</p>
1c	3	Zienswijze	Indiener vreest dat als de winning in de velden in de toekomst is uitgeput, de velden gebruikt worden voor CO ₂ opslag.
		Antwoord	Het onderliggende winningsplan betreft gaswinning uit het Vinkega gasveld tot en met het jaar 2032. Er zijn vooralsnog geen plannen om hetzelfde gasveld in de toekomst als CO ₂ opslag te gebruiken. In dat geval zou een nieuwe vergunningprocedure moeten worden doorlopen.
1d	9,21	Zienswijze	Het nieuwe winningsplan heeft betrekking op een uitbreiding van de gaswinning vanuit het Vinkega gasveld met een maximaal productievolume van 688 miljoen Nm ³ . Het winningsplan heeft een looptijd tot eind 2032. Sinds 2011 is 1,2 miljard Nm ³ geproduceerd uit het Vinkega

			gasveld, zo staat in uw ontwerp instemmingsbesluit. Betekent dit dat maximaal 1,888 miljard Nm ³ geproduceerd mag worden?
		Antwoord	In artikel 1 van het instemmingsbesluit concludeert de minister dat Vermilion instemming krijgt om nog maximaal 688 miljoen Nm ³ gas te produceren. Dit is het productievolume waaraan instemming wordt gegeven. Het totaal te produceren gasvolume gedurende de gehele productieperiode uit een gasveld kan wijzigen vanwege een vernieuwde productietechnologie, geologische interpretaties, etc. Voor een uitgebreidere uitleg over de gasvolumes wordt indiener verwezen naar het antwoord op zienswijze 1e.
1e	11	Zienswijze	<p>Indiener stelt dat het ontwerp-instemmingsbesluit tegenstrijdig is op pag. 2 en pag. 6 over de grootte van het veld en de gewonnen hoeveelheden gas door Vermilion. Het ontwerp-instemmingsbesluit wijkt bovendien af van de cijfers in het rapport d.d. 23/8/2016 (=winningsplan), dat indiener en opsteller Vermilion van het winningsplan heeft ingediend en heeft gehanteerd bij de informatie avonden voor de bewoners, wat betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grootte van het veld, (EZK:1,9 miljard m³, punt 1 op pag 2 en 2,6 miljard m³, punt 6.1.1. pag.6; Vermilion: 1.8 miljard m³ op informatie avonden) - gewonnen hoeveelheden gas tot en met 2015: EZ: 1,200 miljard m³ pag. 2 en 1,900 miljard m³ op pag. 6; Vermilion vermeldt geen cijfers hierover in haar rapport van 23/8/2017. Tijdens de informatie avonden werd volstaan met een staafdiagram.
		Antwoord	<p>Indiener stelt dat het ontwerp-instemmingsbesluit tegenstrijdig is en afwijkt van de aangevraagde volumes door Vermilion voor wat betreft de grootte van het veld en de gewonnen hoeveelheden gas.</p> <p>Indiener bedoelt met de grootte van het veld het totaal te produceren volume gas. Vermilion heeft in de periode 2011-2015 1,2 miljard Nm³ gas geproduceerd uit de twee Vinkega reservoirs Rotliegend en Vlieland. De twee tabellen in subparagraaf B5.3 van het voorliggende winningsplan tonen de verwachte productie vanaf 2016. Voor de high case van het Rotliegend reservoir verwacht Vermilion over de periode 2016-2032 445,89 miljoen Nm³ te produceren en voor de high case van het Vlieland 241,95 miljoen Nm³. Voor de Vinkega reservoirs verwacht Vermilion een nog te produceren volume van 687,84 miljoen Nm³, ofwel 0,688 miljard Nm³. In het geval de reeds geproduceerde volumes en de nog te verwachten high case productie vanaf 2016 bij elkaar wordt opgeteld zou een totale productie van 1,2 + 0,688= 1,888 miljard Nm³ mogelijk zijn (let wel: dit is niet het volume dat vergund wordt), afgerond 1,9 miljard Nm³.</p> <p>Dat Vermilion dit getal op de betreffende informatie avonden in persoonlijke communicatie met indiener heeft afgerond op 1,8 miljard Nm³ kan liggen in het feit dat Vermilion niet de te</p>

			<p>verwachten productie over 2016 en 2017 heeft genomen, maar de werkelijke productie (Vermilion heeft namelijk over deze periode minder geproduceerd dan de high-case) of dat Vermilion het naar beneden heeft afgerond.</p> <p>Subparagraaf 6.1.1. (pag 6) van het ontwerp-instemmingsbesluit beschrijft de volumes zoals Vermilion ze aanvraagt in subparagraaf B5.3 van het winningsplan. Vermilion verwacht in totaal 1546 miljoen Nm³ te kunnen produceren uit het Rotliegend en 359 miljoen Nm³ uit het Vlieland reservoir. Dit komt gezamenlijk op een totale verwachte productie van 1,9 miljard Nm³ en niet de 2,6 miljard Nm³ zoals gesteld door indiener. Van de totale hoeveelheid van 1,9 miljard Nm³ gas is 688 miljoen Nm³ gas nog niet geproduceerd en dit te verwachten high case volume wordt met onderliggend winningsplan aangevraagd, waarvan 359 miljoen Nm³ uit het Rotliegend en 242 miljoen Nm³ gas uit het Vlieland verwacht wordt.</p> <p>Vermilion heeft tot en met 2015 1,2 miljard Nm³ gas geproduceerd uit het Vinkega gasveld (zie http://nlog.nl/selectiescherm-productie). Met de nog te verwachten high case productie van 688 miljoen Nm³ gas, komt dit op een totaal te verwachten volume gas van 1,9 miljard Nm³.</p> <p>De minister concludeert dat de stellingen van indiener onjuist zijn en zal de zienswijze niet overnemen. Wel zal in de betreffende passage (subparagraaf 6.1.1. van het instemmingsbesluit) duidelijker omschreven worden wat reeds is geproduceerd en wat verwacht wordt. De minister concludeert dat met de instemming met het onderliggende winningsplan ingestemd wordt met het nog te verwachten maximale volume van 688 miljoen Nm³ tot en met 2032.</p>
1f	11	Zienswijze	<p>Indiener stelt dat het instemmingsbesluit wordt misbruikt om illegale gaswinning van Vermilion te legaliseren. Vermilion heeft bijna 1 miljard m³ gas illegaal gewonnen. In het winningsplan van 2010 en het instemmingsbesluit van EZ d.d. 8 mrt 2011 is aangegeven: 1,050 miljard m³ tot en met 2016. Dus is er vergunning verleend voor (max. scenario) 1,050 miljard m³ terwijl er in werkelijkheid 2 miljard m³ gewonnen is (1,9 miljard m³ tot en met 2015, (zie hierboven) en 0,127 miljard m³ voor het jaar 2016 (prod. Cijfers Vermilion via Nlog.nl, maakt gezamenlijk 2,0 miljard m³). Dus 1 miljard m³ overschrijding van de vergunning.</p> <p>EZK zou zich moeten afvragen of deze aanvrager nog in aanmerking kan komen voor een Instemmingsbesluit en de daarop volgende vergunning. Vermilion heeft zich schuldig gemaakt aan illegale gaswinning, het presenteren van onjuiste cijfers waardoor de gepresenteerde verwachtingen ten aanzien van de risico's achterhaald en onjuist blijken. Bovendien heeft zij de bewoners onjuist voorgelicht.</p>
		Antwoord	<p>Zoals ook beschreven in het antwoord op zienswijze 1e heeft Vermilion tot en met 2015 1,2 miljard Nm³ gas uit het Vinkega gasveld geproduceerd. De door indiener gestelde 1,9 miljard Nm³</p>

			<p>gasproductie tot in 2015 is onjuist, aangezien indiener de 1,2 miljard Nm³ bewerkstelligde gasproductie optelt bij de nog te verwachten high case productie van 688 miljoen Nm³ tot in 2032, zoals gedetailleerder beschreven in het antwoord op zienswijze 1e.</p> <p>In 2011 heeft de minister ingestemd (ETM/EM / 11026993 en ETM/EM / 11025012, beiden d.d. 8 maart 2011) met de twee winningsplannen uit 2010 voor Vinkega (het Vlieland en Rotliegend reservoir zijn toen afzonderlijk aangevraagd). In de vigerende winningsplannen van 2010 heeft Vermilion aangevraagd om tot in 2028, 1454 miljoen Nm³ gas te mogen produceren, waarvan 1311 miljoen Nm³ uit het Rotliegend en 143 miljoen Nm³ uit het Vlieland reservoir. De vigerende winningsplannen 2010 zijn getoetst op onder andere veiligheid ten aanzien van de verwachte bodembeweging op het totaal aangevraagde volume van 1454 miljoen Nm³. Tot en met 2015 is 1,2 miljard Nm³ werkelijk geproduceerd uit het Vinkega gasveld, wat lager is dan de vergunde 1,454 miljard Nm³. De minister concludeert dat de zienswijze dat 1 miljard Nm³ illegaal is gewonnen door Vermilion onjuist is en neemt de zienswijze niet over.</p> <p>Staatstoezicht op de Mijnen is de onafhankelijke toezichthoudende instantie, die toeziet op het naleven van de wet- en regelgeving voor mijnbouw gerelateerde projecten. De toezichthouder oordeelt of er aan alle wettelijke regels en voorschriften wordt voldaan en, indien er niet aan wordt voldaan, of er handhavend opgetreden moet worden. SodM houdt dus ook toezicht op de geproduceerde hoeveelheden gas in Vinkega.</p>
1g	9	Zienswijze	Het nieuwe winningsplan gaat uit van een start van de productie in 2016. Is de productie conform het nieuwe winningsplan daarmee al gestart? En zo ja op basis van welk besluit is die productie gestart/ uitgebreid? Het instemmingsbesluit geeft hier geen helderheid over.
		Antwoord	Het huidige winningsplan gaat inderdaad uit van een start van de productie in 2016. Dit winningsplan wordt pas het vigerende winningsplan wanneer instemming van de minister is verkregen, wat met dit onderhavige instemmingsbesluit gebeurt. Tot in 2018 is de productie doorgegaan op basis van het nu nog vigerende winningsplan 2010. Dit was toegestaan, omdat Vermilion nog niet aan de maximale productie zoals opgenomen in het winningsplan 2010 zat.
		Conclusie	De zienswijzen over planmatig beheer geven aanleiding de passages omtrent reeds geproduceerde en nog te produceren gasvolumes, zoals beschreven in subparagraaf 6.1.1. van het instemmingsbesluit te verduidelijken.

2			<i>Bodemdaling</i>
2a	29,30,31	Zienswijze	Indieners stellen dat de meetpunten voor de nulmetingen op de verkeerde plaats staan en te ver verwijderd van de woningen zijn. In het ontwerpbesluit zijn onvoldoende meetpunten opgenomen. Twee extra meetpunten zijn noodzakelijk. Ik maak bezwaar tegen het feit dat ik zelf de kosten van de nulmeting moet betalen.
		Antwoord	<p>Het is onduidelijk of indieners doelen op de nulmeting van de bodemdaling of de opname (nulmeting) van de bouwkundige staat. Aangezien wordt verwezen naar de verkeerde locatie van meetpunten, wordt aangenomen dat de zienswijze de nulmeting van de bodemdaling betreft. Voorafgaande aan de gaswinning Vinkega in 2011 is een nulmeting van de bodemdaling uitgevoerd en ingediend bij SodM. Vermilion heeft een nieuw meetplan 2018 opgesteld voor Vinkega en De Hoeve (http://nlog.nl/vinkega-en-de-hoeve), gedateerd 31 oktober 2017. Bijlage 2 van dit meetplan toont het bodemdalingsmeetnet (ook te zien in subparagraaf C2.1 van het addendum op het winningsplan Vinkega, d.d. 21-12-2016) en laat zien dat de volledige te verwachten bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega wordt bedekt door het meetnet. Het meetnet moet voldoen aan de industrieleidraad en is geverifieerd door SodM. De nulmeting van de bodemdaling wordt volledig betaald door Vermilion. Wat betreft de selectie en kosten voor de opname van de bouwkundige staat worden indieners verwezen naar het antwoord op zienswijze 4c.</p> <p>De minister constateert dat reeds voldaan is aan de zienswijze en neemt de zienswijze om die reden niet over.</p>
2b	4,20	Zienswijze	Indieners stellen dat in de afgelopen jaren in Groningen achteraf, herhaalde malen gebleken is dat de NAM en de overheid, over de afgesproken toegestane hoeveelheden gaswinning heen zijn gegaan en dat er mede daardoor, meer bodemdaling ontstond dan aanvankelijk werd gedacht en was toegestaan. Indieners hebben daardoor weinig vertrouwen in de rapporten die zij hebben kunnen inzien over de te verwachten bodemdaling en de hoeveelheden gas die Vermilion uit de grond mag/zal gaan oppompen.
		Antwoord	Indieners stellen onterecht dat de NAM (en de overheid) voor het gasveld Groningen over de afgesproken toegestane hoeveelheid gaswinning is gegaan en stellen onterecht dat hierdoor zich een grotere bodemdaling heeft voorgedaan in Groningen. Voor het gasveld Groningen heeft de NAM zich altijd aan de geproduceerde volumes uit het betreffende winningsplan gehouden.

			<p>Voor het winningsplan Vinkega zijn de technische berekeningen van Vermilion geverifieerd door SodM (Staatstoezicht op de Mijnen) en TNO en zij concluderen dat het winningsplan Vinkega voldoet aan de wettelijke eisen en dat de gecontroleerde risicobeoordelingen correct zijn onderbouwd.</p> <p>SodM is de onafhankelijke toezichthoudende instantie, die toeziet op het naleven van de wet- en regelgeving voor mijnbouw gerelateerde projecten. De toezichthouder oordeelt of er aan alle wettelijke regels en voorschriften wordt voldaan en, indien er niet aan wordt voldaan, of er handhavend opgetreden moet worden. SodM houdt dus ook toezicht op de geproduceerde hoeveelheden gas in Vinkega en of de bodemdaling binnen de berekende grenzen blijft. Indien uit de metingen van de bodemdaling de verwachting volgt dat de bodemdaling zal uitkomen boven de in het winningsplan voorspelde bodemdaling dient Vermilion bovendien een nieuw winningsplan ter instemming voor te leggen om de winning te kunnen voortzetten.</p>
2c	16,17	Zienswijze	<p>Indiener stelt dat er een regionale bodemdaling monitoring uitgevoerd dient te worden omdat een kleine bodemdaling ernstige gevolgen kan hebben voor de uiterst gevoelige oppervlakte waterhuishouding (denk aan Dordrecht).</p>
		Antwoord	<p>Vermilion heeft een nieuw meetplan 2018 opgesteld voor Vinkega, De Hoeve, Noordwolde en Weststellingwerf (http://nlog.nl/vinkega-en-de-hoeve), gedateerd 31 oktober 2017. Vermilion is verantwoordelijk voor het monitoren van de bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega, maar ook voor de omliggende velden, zoals De Hoeve, Diever, Eesveen en Nijensleek. De meetplannen van de nabije gasvelden Weststellingwerf en Noordwolde zijn eind 2016 reeds samengevoegd. In 2022 zal het huidige meetnet wederom worden samengevoegd met het meetnet Eesveen, Diever en Nijensleek.</p> <p>Door de meetnetten te verbinden ontstaat, zoals voorgesteld door indieners, een regionale monitoring van de bodemdaling. Hieraan wordt door Vermilion reeds voldaan.</p>
2d	27	Zienswijze	<p>Staatsbeheer gaf aan controle uit te voeren naar de bodemdaling over 5 jaar. Hun prognose is een daling van 4cm. Indiener stelt dat zelfs 2cm een grote scheur of scheuren kan veroorzaken in een woning.</p>
		Antwoord	<p>Aangezien SodM (Staatstoezicht op de Mijnen) toezicht houdt op de gaswinning en dus ook de bijbehorende bodemdaling wordt aangenomen dat de indiener met "Staatsbeheer" het SodM bedoelt. SodM stelt in zijn advies dat de maximale te verwachten bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega tussen de 2 en 4 cm aannemelijk is en dat het passend is om geen aanvullende voorwaarden te stellen.</p>

			<p>Een bodemdalingskom aan het aardoppervlak ten gevolge van de gaswinning heeft in het algemeen een diameter van enkele kilometers, waardoor de helling van de bodemdalingskom zeer klein is en aanzienlijk kleiner dan de door indiener gestelde 2 cm zetting over de lengte van een huis.</p> <p>De minister concludeert, op basis van het advies van de Tcbb, SodM en TNO, dat de kans op schade beperkt is en dat geen extra voorwaarden worden voorgesteld door de adviseurs.</p>
2e	9,21	Zienswijze	<p>De meetplannen van Sonnega en de Hoeve zullen volgens het ontwerp instemmingsbesluit worden samengevoegd met het meetplan Noordwolde/ Weststellingwerf. Hoort Sonnega daar wel bij? De afstand tot Sonnega is aanzienlijk.</p> <p>Van Vermilion begrijpen wij dat het de bedoeling is om jaarlijks een rapportage ten aanzien van de bodemdaling op te stellen. Wij zouden dit graag terugzien in het instemmingbesluit. Dat deze resultaten beschikbaar zijn in het publiek domein, zoals u stelt in uw ontwerp instemmingsbesluit, is wat ons betreft niet voldoende. Meetresultaten op www.nlog.nl zijn voor ons al niet gemakkelijk te vinden, laat staan voor de burger. Wij vragen u deze resultaten actief met de lokale overheden te delen. Goed leesbaar, zodat wij deze gemakkelijk verder kunnen verspreiden.</p>
		Antwoord	<p>In Hoofdstuk 8 "Eindbeoordeling" van het ontwerp-instemmingsbesluit wordt in de alinea over bodemdaling het meetplan "Sonnega en De Hoeve" genoemd. Dit is een verschrijving. In het instemmingsbesluit zal dit veranderd worden in het meetplan "Vinkega en De Hoeve".</p> <p>Vermilion is verplicht om jaarlijks een meetplan op te stellen voor elk gasveld. Het meetplan voor 2018 voor de velden Vinkega, De Hoeve, Noordwolde en Weststellingwerf is te vinden op http://nlog.nl/vinkega-en-de-hoeve. Tevens zijn hier "ruwe data" van de metingen te vinden en de rapportage van de laatste GPS signaleringsmeting "GPS meting Vinkega en De Hoeve" van 2017. De minister is het met indieners eens dat deze informatie moeilijk te vinden is. Op nlog.nl heeft reeds een aanpassing van de meetplannen pagina plaatsgevonden, zodat de informatie makkelijker te vinden is. Vermilion is verplicht deze geodetische data aan te leveren. De minister begrijpt dat deze informatie moeilijk leesbaar is, omdat het om complexe geodetische informatie gaat, maar ziet dat Vermilion hiermee aan artikelen 30 en 31 van het Mijnbouwbesluit voldoet. Om die reden zal de minister de zienswijze niet overnemen als een voorschrift in het instemmingsbesluit. Ook begrijpt de minister dat Vermilion reeds heeft toegezegd om jaarlijks een rapportage ten aanzien van de bodemdaling op te stellen en heeft Vermilion meegewerkt aan het opstellen van de 'Gedragscode gaswinning kleine velden', waarin hoofdstuk 5 afspraken bevat</p>

			over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving.
2f	9	Zienswijze	De verwachte maximale bodemdaling wat betreft het Vinkega gasveld is 3,7cm. De totale maximale bodemdaling bedraagt 4,2cm. Dit is inclusief de daling veroorzaakt door het gasveld Nijensleek (reeds uit geproduceerd). De termen "maximale bodemdaling" en "totale maximale bodemdaling" worden door elkaar gehanteerd in het instemmingsbesluit en dat werkt verwarrend.
		Antwoord	De minister is het met indiener eens dat dit verwarrend is. In het instemmingsbesluit zullen deze termen worden aangepast in "de maximale te verwachten bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega" en "de maximale te verwachten bodemdaling door alle mijnbouw activiteiten".
2g	9,21	Zienswijze	<p>Bij een overschrijding van de voorspelde maximale bodemdaling van 3,7cm voor Vinkega moet Vermilion, zo staat beschreven in het ontwerp instemmingsbesluit, een gewijzigd winningsplan indienen conform de uniforme openbare voorbereidingsprocedure.</p> <p>Als uit de jaarlijkse metingen blijkt dat de daling van 3,7cm in de toekomst zal worden overschreden, moet naar onze mening al een nieuw winningsplan worden opgesteld. Niet pas als de 3,7cm daadwerkelijk is overschreden.</p> <p>Zoals het er nu staat, wordt pas actie ondernomen wanneer de bodemdaling groter is dan verwacht. Met andere woorden, dan is het al gebeurd. In deze aanpak gaat men al over de vergunde bodemdaling heen want er is ook vrijwel altijd nazakking. Daarmee lopen de betrokken adviserende partijen in principe altijd achter de feiten aan. Om dat te voorkomen en tijdigheid te borgen, ook naar de betrokken adviserende partijen, stellen wij voor de volgende tekst op te nemen in het definitieve instemmingsbesluit : "Wanneer uit het gemeten bodemdalingsverloop en de meest recente bodemdalingsprognose blijkt dat de maximaal verwachte bodemdaling dreigt te worden overschreden, worden de betrokken adviserende partijen hierover direct geïnformeerd. Het geeft hen de mogelijkheid tijdig te kunnen overzien wat dit betekent voor de belangen in het gebied. Hun advies wordt betrokken in het besluit hoe verder te gaan."</p> <p>Verder is het indiener niet duidelijk wat nu het effect is van Nijensleek. Daalt de bodem als gevolg van de reeds gestaakte gaswinning nog steeds en heeft de waterinjectie nog daling tot gevolg? De effecten hiervan vinden indieners niet terug in uw ontwerp-besluit. U geeft in uw ontwerp-besluit aan dat er geen beeld is ten aanzien van cumulatie. Wat betekenen de velden en andere mijnbouwactiviteiten tezamen voor bodemdaling? Vermilion heeft weliswaar een bodemdalingskaart bijgevoegd en geeft aan dat de bijdrage van deze velden verwaarloosbaar is aan de voorspelde daling maar dit is niet door de minister beoordeeld althans dat zien we niet</p>

			terug in uw overwegingen/motivatie. Terwijl de effecten van cumulatie niet bekend zijn, en dus daarmee een behoorlijke onzekere factor is, stemt de minister wel in met dit winningsplan. Dit lijkt ons in strijd met een goede motivering.
		Antwoord	<p>Met dit instemmingsbesluit wordt ingestemd met de door Vermilion vastgestelde maximaal te verwachten bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega van 3,7 cm. Het is de verantwoordelijkheid van Staatstoezicht op de Mijnen om op te treden wanneer uit de bandbreedtes van het winningsplan wordt getreden of wanneer effecten groter blijken te zijn. Wanneer na interpretatie van de gegevens eenduidig geconcludeerd kan worden dat de maximale bodemdaling verwacht wordt te worden overschreden dan wordt een gewijzigd winningsplan ingediend en worden ook de decentrale overheden geraadpleegd voor advies conform de wettelijke procedure. Tevens kan bij overschrijding van de verwachte bodemdaling de gaswinning niet worden voortgezet op basis van dit winningsplan. De door indiener aangehaalde passage onder subparagraaf "Bodemdalingsmetingen" in het instemmingsbesluit zal worden aangepast en verduidelijkt.</p> <p>In Nijensleek is de winning gestopt in 2008 en de gaswinning Vinkega is pas in 2011 begonnen. In het laatste winningsplan van Nijensleek, ingediend door de toenmalige operator in 2003, wordt een maximale bodemdaling verwacht van 1 cm ten opzichte van de uitgangssituatie in 2000. Deze bodemdaling is het gevolg van de toenmalige productie en niet van de waterinjectie. De injectie zorgt niet voor extra bodemdaling. SodM houdt hier toezicht op. Naar aanleiding van het advies van de gemeenten heeft het ministerie van EZK aan TNO opdracht gegeven om een regionale overzichtskaart van de bodemdaling te maken. Voor het gasveld Vinkega is gebleken dat er geen interferentie is tussen de bodemdalingen van de omliggende producerende velden met de kom van het Vinkega gasveld, omdat de velden daarvoor te ver uit elkaar liggen. In het winningsplan en het instemmingsbesluit is de bodemdaling ten gevolge van omliggende velden meegenomen. Zoals reeds geconcludeerd in het ontwerp-instemmingsbesluit is een maximale te verwachten bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega berekend van 3,7 cm en een maximale te verwachten bodemdaling ten gevolge van alle mijnbouwactiviteiten van 4,2 cm.</p>
		Conclusie	<p>De zienswijzen over bodemdaling geven aanleiding tot de volgende wijzigingen van het instemmingsbesluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Hoofdstuk 8 "Eindbeoordeling" van het ontwerp-instemmingsbesluit wordt in de alinea over bodemdaling "Sonnega" vervangen door "Vinkega". - De term "totale bodemdaling" zal verduidelijkt worden.

			- De passage in het instemmingsbesluit over de verwachte overschrijding van de maximale bodemdaling wordt aangepast.
3			<i>Bodemtrilling</i>
3a	1	Zienswijze	Uit krantenberichten maakt indiener op dat de aardbevingsgolf niet stopt bij een grens van 3 kilometer rondom de winlocatie. Indiener wil dat er een gedegen aanpak komt waarbij de burger niet aan het kortste eind trekt.
		Antwoord	Aangezien een bodemtrilling kan optreden overal in het gasveld en niet afhankelijk is van de bovengrondse ofwel ondergrondse winlocatie wordt voor de inschatting van de invloedfactoren van de bovengrond in de seismische risicoanalyse (SRA) uitgegaan van een afstand van 5 km vanaf de rand van het gasveld. Een bodemtrilling stopt niet op een bepaalde locatie, maar de sterkte van de groundbeweging neemt af. De sterkte van de groundbeweging is afhankelijk van een aantal factoren in de diepe en ondiepe ondergrond, die per gasveld en locatie ten opzichte van het gasveld verschillen. Om die reden wordt in de SRA een uniforme afstand van 5 km gehanteerd. Het is niet duidelijk uit de zienswijze op te maken of "de gedegen aanpak", zoals gevraagd door indiener, gevraagd wordt op de SRA of op het schadeprotocol of iets anders. Om die reden kan de minister daar niet op reageren. De minister concludeert dat uit de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op schade aan gebouwen en openbare infrastructuur door bodembeweging beperkt is en dat daarom geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen.
3b	6	Zienswijze	Indiener stelt dat volgens Vermilion de meetpunten pas worden geplaatst over een periode van drie jaren, dan is de winning al volop bezig. Indiener verlangt dat de meetpunten van heden zo snel mogelijk geplaatst worden.
		Antwoord	Het is onduidelijk op welke meetpunten indiener doelt en of het om metingen ten aanzien van bodemdaling of bodemtrilling gaat. De bodemdaling door de gaswinning Vinkega wordt driejaarlijks door GPS-metingen gemeten en de bodemtrillingen worden continu met het KNMI netwerk gemeten. Vermilion is bezig met een programma om de komende 3 jaar 11 extra seismische meetstations te realiseren in de regio Zuid-Oost Friesland/ Drenthe. Voor de gaswinning Vinkega voldoet monitoring van eventuele bodemtrillingen door het huidige KNMI meetnet en is Vermilion niet

			verplicht extra meetstations te installeren.
3c	12,24,25,26	Zienswijze	Indieners stellen dat monitoring, in tegenstelling tot wat nu het geval is, met combinatie (trillings en bodemdaling) sensoren uitgerust zou moeten worden. Deze meten nauwkeuriger bevingsgolven en zijn relevanter om schade aan gebouwen te registreren (bron: Tcbb Technische commissie bodem beweging en het OMEM Onafhankelijk Meten Effecten Mijnbouw).
		Antwoord	<p>SodM, TNO en de Tcbb stellen vast dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is en dat het afdoende is dat door middel van het huidige meetnet van het KNMI de seismische activiteit rond het Vinkega gasveld gemeten wordt en dat er geen aanleiding is om aanvullende voorwaarden te stellen.</p> <p>De minister stelt vast op basis van het advies van TNO dat Vermilion voor het winningsplan Vinkega de SRA heeft uitgevoerd volgens de SRA-leidraad en dat TNO zich kan vinden in de toedeling tot de seismische risicocategorie I. Voor gasvelden ingedeeld in de laagste risicocategorie is de maatregel "monitoring door het bestaande KNMI-meetnet" voldoende. Hiermee wordt door Vermilion aan de wettelijke vereisten voldaan en zal de zienswijze niet worden overgenomen.</p>
3d	16,17	Zienswijze	Indieners eisen dat er een onafhankelijk uitgevoerde volledige aardschokken monitor dient uitgevoerd te worden, royaal buiten de randen van het voor nu vastgelegde gasveld.
		Antwoord	<p>Met betrekking tot bodemtrillingen valt het aardbevingsrisico voor het gasveld Vinkega in de seismische risicocategorie I, waarbij de kans op bodemtrillingen verwaarloosbaar is. SodM en de Tcbb hebben in hun advies aangegeven dat de nadelige gevolgen van bodemtrilling beperkt zullen zijn. Door middel van het huidige meetnet van het KNMI wordt de seismische activiteit rondom het Vinkega gasveld gemeten. SodM is van mening dat het monitoren van de seismische activiteit via het KNMI netwerk volstaat en ziet daarom geen aanleiding om aanvullende voorwaarden op te leggen. Tevens is Vermilion bezig met een programma om de komende 3 jaar 11 extra seismische stations te realiseren in de regio Zuid-Oost Friesland/ Drenthe. De minister zal bovenstaande zienswijze niet overnemen.</p>
		Conclusie	De zienswijzen over bodemtrilling geven geen aanleiding om het instemmingsbesluit Vinkega te wijzigen.

4			<i>Schade door bodembeweging</i>
4a	1	Zienswijze	Indiener stelt in 2015 een aardbeving te hebben meegemaakt. Dit was erg beangstigend. Toen zijn Vermilion en de seismologische dienst van het KNMI op de hoogte gebracht en heeft indiener geen reactie gehad. Dat geeft indiener geen vertrouwen in de toekomst. Indiener stelt dat bij elke beving van welke zwaarte dan ook Vermilion de omwonenden moet informeren, waarop de staat van de woningen gecontroleerd kan worden.
		Antwoord	<p>Indiener stelt in 2015 een bodemtrilling gevoeld te hebben. Indiener heeft correct gehandeld door de vermoedelijke bodemtrilling te melden bij Vermilion en het KNMI. De database van het KNMI geeft aan dat sinds 2010 geen bodemtrillingen zijn gemeten in deze regio. Er zijn daarentegen ook andere oorzaken mogelijk die voor een voelbare bodemtrilling kunnen zorgen, zoals vrachtverkeer of industrie.</p> <p>Met het huidige KNMI netwerk kunnen bodemtrillingen vanaf een magnitude van ongeveer 1 op de schaal van Richter gemeten worden. Alle gemeten bevingen zijn publiekelijk te raadplegen op de website van het KNMI (http://rdsa.knmi.nl/dataportal).</p> <p>Vermilion is verantwoordelijk voor het informeren en betrekken van de omgeving. In algemene zin onderschrijft de minister dat inzake het winningsplan Vinkega de communicatie vanuit zowel Vermilion, als de minister naar burgers en decentrale overheden zorgvuldig en publieksvriendelijk moet, zodat burgers gedegen, consistent en transparant worden geïnformeerd over de (gevolgen van de) gaswinning.</p> <p>Overigens wijst de minister erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPa), waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht waarin hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving.</p>
4b	1,13,20	Zienswijze	Onduidelijk is wat het effect is op mijn aardwarmte/koelte installatie welke op een diepte van 120 meter zit. Indienen willen graag zekerheid hebben dat dit systeem blijft functioneren. Bent u aansprakelijk voor de eventuele schade die hier uit voortkomt?
		Antwoord	Zowel Vermilion als de adviseurs SodM en de Tcbb concluderen dat vanwege de lage maximaal te verwachten bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega van 3,7 cm en de indeling van het gasveld Vinkega in de seismische risicocategorie I de nadelige gevolgen beperkt zullen zijn en zien daarom geen aanleiding om aanvullende maatregelen te doen.

			<p>De aardwarmte installatie, ofwel warmte-koude opslag systeem, van indieners bevindt zich op een diepte van 120 m (meter), terwijl het de gaswinning Vinkega op een diepte van 1800-2000 m onder het maaiveld plaatsvindt. Vanwege het grote verschil in diepte wordt er geen directe interactie verwacht tussen de twee systemen.</p> <p>Op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek is Vermilion aansprakelijk voor schade ten gevolge van de gaswinning. In het geval er schade optreedt aan het aardwarmtesysteem ten gevolge van de gaswinning Vinkega dient de schade allereerst bij Vermilion te worden gemeld. Zij zullen de schademelding in behandeling nemen en laten onderzoeken of de schade inderdaad een gevolg is van de gaswinning Vinkega.</p> <p>De minister wijst er op dat medewerkers van het Landelijk Loket Mijnbouwschade kunnen ondersteunen door samen met de indiener van schade de juiste route te vinden om duidelijkheid te krijgen over de oorzaak van de schade en zo mogelijk een schadevergoeding. Dit loket begeleidt de melder en kan ervoor zorgdragen dat een instantie (zoals bijvoorbeeld de Tcbb) een uitspraak doet over de oorzaak van de schade.</p> <p>Op 21 september 2017 heeft de minister de Tcbb verzocht de mogelijkheden te verkennen voor een betere en zo mogelijk uniforme afhandeling van mijnbouwschades in Nederland. Ook is gevraagd de inhoud van het nieuwe schadeprotocol voor Groningen daarbij te betrekken. Op 28 februari 2018 heeft de minister het betreffende Tcbb-advies ontvangen.</p> <p>Voor de gaswinning uit de kleine velden adviseert de Tcbb om voor de afhandeling van mijnbouwschades te komen tot een uniforme landelijke aanpak waarbij via een gebiedsarrangement voorzien moet worden in een basisvoorziening voor een snelle, efficiënte afhandeling van kleine schades. Mijnbouwschades moeten daarbij kunnen worden aangemeld bij een nieuw Landelijk Instituut Mijnbouwschade. Om de kennis en ervaring met specifieke mijnbouwschades te bundelen beveelt de Tcbb aan om dit instituut in te richten in een aantal kamers, waaronder een kamer voor de gaswinning uit de kleine velden. De minister ondersteunt op hoofdlijnen de strekking van dit Tcbb-advies voor de gaswinning uit de kleine velden. Op basis van dit advies van de Tcbb gaat de minister aan de slag om te komen tot een landelijke en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschades. (Kamerstukken II, 2017-18, 32849, nr. 132). Wanneer dit schadeprotocol voor de kleine velden gereed is, is het te zijner tijd ook van toepassing op Vinkega.</p>
--	--	--	--

4c	1,7,8,10,12,13,15,16,17,18,19,20,22,24,25,26,27,30	Zienswijze	<p>Indieners stellen dat de kans op bodemtrilling in het 'worst-case' scenario 50% (42% +/- 8% bron TNO rapport 2012 R10198) is. Dit is de hoogste schaal volgens de 'Deterministische hazard analyse voor geïnduceerde seismiciteit in Nederland'.</p> <p>De bebouwing in de dorpen en wijken binnen een straal van 5 km vanaf de randen van het veld variëren sterk in bouwkundige eigenschappen, geen huis is gelijk. Indieners stellen dan ook dat 100% van de opbouw in de geïnccludeerde gebieden een bouwkundige 0- meting door een onafhankelijk bureau (NIVRE aangesloten) moet hebben om vast te kunnen stellen of er in een worst case scenario sprake is van schade aan opbouw.</p> <p>Inclusie van de gebieden die hiervoor in aanmerking komen zou vastgesteld moeten worden door een onafhankelijke geoloog met kennis van de bodemstructuren van een diepte van 10 - 20 meter. Dit omdat seismische activiteit volgens het zgn. opslingeringsprincipe door ' slappe grondsoorten' versterkt kan worden waardoor schade aan gebouwen buiten het winningsveld groter kan zijn dan dichterbij het winningsveld. Zie hiervoor de vele vervelende ervaringen in de winningsgebieden in Groningen en Drenthe.</p> <p>Indieners willen dat er een opname (nulmeting) van de bouwkundige staat plaatsvindt aan hun woning, omdat zij schade verwachten als gevolg van de winning.</p>
		Antwoord	<p>De gestelde kans op beven in de zienswijze heeft betrekking op het gasveld Eesveen. De kans dat zich een bodemtrilling voordoet als gevolg van de gaswinning uit het gasveld Vinkega is verwaarloosbaar.</p> <p>Gelet op de indeling van het gasveld Vinkega in de seismische risicocategorie I, een verwaarloosbare kans op beven en een te verwachten maximale bodemdaling ten gevolge van de gaswinning Vinkega van 4 cm is er geen inhoudelijke aanleiding tot het voorschrijven van een representatieve opname van de bouwkundige staat (nulmeting). De minister kan zich echter voorstellen dat om eventuele toekomstige schade aan bouwwerken beter te kunnen aantonen, het nodig kan zijn om een opname van de bouwkundige staat voorhanden te hebben. Om die reden is in artikel 2 van het instemmingsbesluit een opname van de bouwkundige staat van een representatieve selectie van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken voorgeschreven.</p> <p>Zoals gesteld in de zienswijze, is niet voorgeschreven hoeveel en welke bouwwerken precies bij de opname moeten worden betrokken. Een representatieve selectie houdt in dat een zorgvuldig gekozen selectie van voor bodembeweging gevoelige gebouwen wordt gemaakt. Bij de selectie kan onder andere de leeftijd, de bouwkundige constructie van een bouwwerk evenals de status van gemeentelijk of Rijksmonument een rol spelen. De premisse bij de representativiteit is gelegen in het feit dat na een bodemtrilling, het effect van die trilling op de bouwwerken waar</p>

			<p>een opname bouwkundige staat heeft plaatsgevonden, in algemene zin ook bruikbaar is voor de beoordeling van schade aan (of effecten op) bouwwerken in het invloedsgebied waar de opname bouwkundige staat niet voor heeft plaatsgevonden.</p> <p>De minister kan daarom niet bij voorbaat toezeggingen doen met betrekking tot de opname van de bouwkundige staat van specifieke bouwwerken. Wel is artikel 2 in het instemmingsbesluit van de opname van de bouwkundige staat aangepast zodat de opname door een deskundige partij dient te worden uitgevoerd.</p> <p>Inderdaad heeft opslingering door de aanwezigheid van een slappere bodem een negatief effect. Om die reden wordt voor de SRA en de representatieve selectie van de opname van de bouwkundige staat niet alleen direct boven het veld gekeken, maar wordt naar de invloedsfeer van het gasveld en een eventuele beving gekeken.</p> <p>Aan een opname bouwkundige staat zijn richtlijnen verbonden. Wanneer een woning niet is ingedeeld in de representatieve selectie, dan kan de bewoner ook zelf een opname bouwkundige staat laten uitvoeren. De gemaakte kosten kunnen dan niet verhaald worden bij de operator.</p>
4d	12,7,8,10,13,20,19,18,15,27,22	Zienswijze	<p>Indieners willen dat, net als voor het Groningenveld is gedaan, het principe van omgekeerde bewijslast geldt voor dit gasveld. Vermilion moet dan dus in geval van schade aantonen dat de schade niet het gevolg is van de gaswinning.</p>
		Antwoord	<p>Voor omwonenden van het Groningen gasveld geldt de omgekeerde bewijslast. Voor zover het de Groningse situatie betreft, zijn de omvang van het aantal schadegevallen en de gelijksoortigheid ervan een argument om een bewijsvermoeden in te voeren (Kamerstuk II 2015/2016, 34348, nr 6). Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat omkering van bewijslast alleen bij wet kan worden geregeld en niet door middel van een vergunningvoorschrift.</p> <p>Op 21 september 2017 heeft de minister de Tcbb verzocht de mogelijkheden te verkennen voor een betere en zo mogelijk uniforme afhandeling van mijnbouwschades in Nederland. Ook is gevraagd de inhoud van het nieuwe schadeprotocol voor Groningen daarbij te betrekken. Op 28 februari 2018 heeft de minister het betreffende Tcbb-advies ontvangen.</p> <p>Voor de gaswinning uit de kleine velden adviseert de Tcbb om voor de afhandeling van mijnbouwschades te komen tot een uniforme landelijke aanpak waarbij via een gebiedsarrangement voorzien moet worden in een basisvoorziening voor een snelle, efficiënte afhandeling van kleine schades. Mijnbouwschades moeten daarbij kunnen worden aangemeld bij</p>

			<p>een nieuw Landelijk Instituut Mijnbouwschade. Om de kennis en ervaring met specifieke mijnbouwschades te bundelen beveelt de Tcbb aan om dit instituut in te richten in een aantal kamers, waaronder een kamer voor de gaswinning uit de kleine velden. De minister ondersteunt op hoofdlijnen de strekking van dit Tcbb-advies voor de gaswinning uit de kleine velden. Op basis van dit advies van de Tcbb gaat de minister aan de slag om te komen tot een landelijke en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschades. (Kamerstukken II, 2017-18, 32849, nr. 132). Wanneer dit schadeprotocol voor de kleine velden gereed is, is het te zijner tijd ook van toepassing op Vinkega.</p>
4e	9,21	Zienswijze	<p>Het plan van aanpak moet voor de nulmeting aan de minister overlegd worden. Los van dat indieners deze voorwaarde als een stap in de goede richting vinden voor onze inwoners, blijft de voorwaarde te vaag en niet handhaafbaar zoals indieners ook hebben aangegeven in het beroepschrift met betrekking tot het instemmingsbesluit voor het winningsplan Diever (Wapse). In het beroepschrift hebben indieners opgemerkt dat de voorwaarde vaag, rechtsonzeker en daarom niet handhaafbaar is. Vermilion moet overleggen met de gemeente. Niet is geduid welke gemeente.</p> <p>Al deze zaken zoals invloedsgebied, welke gebouwen komen er voor in aanmerking etc. worden eerst bepaald door Vermilion, weliswaar in overleg met de gemeente maar indieners zien hun rol in deze als slechts informerend. Het plan van aanpak dient voorafgaand aan de nulmeting aan de minister overlegd te worden. Met welk doel is onduidelijk. Deze voorwaarde laat Vermilion geheel vrij in de aard en omvang van de nulmeting. Indieners hebben niet met dit doel verzocht om een dergelijke meting. Indieners willen voorafgaand aan gaswinning een goede basis hebben voor hun inwoners zodat bij mogelijke schade de bewijslast in elk geval een betere basis heeft. Wat kunnen inwoners doen die buiten een dergelijke nulmeting vallen. Moet zij dan zelf en voor eigen rekening een bouwkundige opname laten uitvoeren? Datzelfde geldt uiteraard ook voor (agrarische) bedrijven met hun veestapel. Hoe wordt bij een nulmeting rekening gehouden met levende have?</p> <p>Voormalig minister Kamp, heeft bij brief van 7 juli 2016 (reactie op amendement nr. 104 bij wetsvoorstel 34 348, wetsvoorstel Mijnbouw veiligheid en regie) aangegeven dat de uitvoering van een representatieve nulmeting bij nieuwe winning uit kleine velden wordt uitgewerkt en daarbij ook de ervaringen in Friesland betrokken gaan worden. Eind 2016 zou hier meer informatie over volgen. In deze ontwerp-instemmingsbesluiten zien indieners niet of er een dergelijk uitwerkingsvoorstel is, laat staan dat het concreter is geworden.</p> <p>Wij verzoeken u als voorwaarde in het instemmingsbesluit op te nemen dat een volledige</p>

			<p>nulmeting aan gebouwen en (bouw) werken uitgevoerd moet worden. Alle onduidelijkheid kan zo worden weggenomen. Dit geeft een goede basis voor bewijslast bij mogelijke schade (hoe klein die kans ook is) en geeft ook het signaal af dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen gebouwen.</p> <p>Onduidelijk is ook op wat voor wijze een nulmeting moet worden uitgevoerd, wat het uitvoeringsniveau moet zijn van die nulmeting, waar deze is in te zien, wie de resultaten kan inzien etc.</p>
		Antwoord	<p>De minister wil voorop stellen dat naar verwachting de kans op schade ten gevolge van de gaswinning beperkt is. Gelet op deze verwachting is er geen inhoudelijke aanleiding tot het voorschrijven van een representatieve opname van de bouwkundige staat. Een opname aan een representatieve selectie van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken kan evenwel bijdragen aan het beter kunnen aantonen of sprake is van schade.</p> <p>De gemeenten waar het gasveld zich binnen bevindt zijn de partijen die het beste overzicht hebben over de verschillende bouwwerken binnen de gemeenten. Om die reden heeft de minister in het voorschrift opgenomen dat het plan van aanpak voor de opname van de bouwkundige staat na overleg met de gemeenten dient te worden vastgesteld. De gemeenten zullen hierin inderdaad een informerende rol hebben en geen rol als beoordelaar. De minister heeft toegezegd om de bevindingen met betrekking tot de opname bouwkundige staat te evalueren en neemt daarin de rol van de gemeenten en de beoordeling van het plan van aanpak door de minister mee. In het instemmingsbesluit is van gemeente meervoud gemaakt, zodat duidelijk is dat alle betreffende gemeenten betrokken dienen te worden.</p> <p>Voor het vaststellen van de representatieve selectie voor de opname van de bouwkundige staat zal Vermilion, na overleg met de gemeenten, bepalen welke gebouwen geselecteerd worden. De opname van de bouwkundige staat zal uitgevoerd worden door een derde partij. Vermilion is verantwoordelijk voor de opname van de bouwkundige staat en de kosten die hieraan verbonden zijn. Het plan van aanpak voor de opname van de bouwkundige staat zal worden ingediend bij de minister of dan wel - indien reeds ingesteld - het landelijke, onafhankelijke en deskundige schade-afhandelingsorgaan. Indiener verzoekt om in het besluit op te nemen om een onafhankelijke instantie/organisatie in te schakelen die de opname beoordeelt. Deze zienswijze kan op dit moment niet worden overgenomen, omdat de procedure omtrent de beoordeling nog geëvalueerd wordt.</p> <p>Er is niet voorgeschreven hoeveel en welke bouwwerken precies bij de opname moeten worden</p>

		<p>betrokken. Een representatieve selectie houdt in dat een zorgvuldig gekozen selectie van voor bodembeweging gevoelige gebouwen wordt gemaakt. Bij de selectie kan onder andere de leeftijd, de bouwkundige constructie van een bouwwerk evenals de status van gemeentelijk of Rijksmonument een rol spelen. De premisse bij de representativiteit is gelegen in het feit dat na een bodemtrilling, het effect van die trilling op de bouwwerken waar een opname bouwkundige staat heeft plaatsgevonden, in algemene zin ook bruikbaar is voor de bouwwerken in het invloedsgebied waar de opname bouwkundige staat niet voor heeft plaatsgevonden. Het begrip representatieve opname is voldoende duidelijk en hoeft niet nader in het besluit te worden geconcretiseerd.</p> <p>Als indiener een meting naar de bouwkundige staat van de eigen woning wil laten uitvoeren, dan is dat voor eigen kosten. De minister gaat er inderdaad vanuit dat de opname bouwkundige staat wordt uitgevoerd door een deskundig bureau, en zal dit duidelijker specificeren in artikel 2 in het instemmingsbesluit.</p> <p>De minister heeft geen reden om de term selectie verder onder te verdelen in categorieën van bouwwerken, aangezien dit het voorschrift te specifiek maakt. De minister laat het aan de uitvoerder en het deskundige bureau, na overleg met de gemeente, over om een representatieve selectie te maken. Hoe deze selectie gemaakt wordt zal beschreven staan in het plan van aanpak dat aan de minister wordt overgelegd.</p> <p>Het opnamegebied is in het voorschrift bewust omschreven als het gebied waar bodembeweging zich kan voordoen als gevolg van de gaswinning. Het is niet mogelijk om de algemene duiding van de invloedsfeer van de bodembeweging op basis van de SRA te specificeren in een voorschrift, aangezien de bovengrondse en ondergrondse factoren verschillend zijn voor elk gasveld. De minister laat het aan de uitvoerder en het deskundige bureau en de uitkomst van het overleg met de gemeenten, over om het gebied te beschrijven in het plan van aanpak.</p> <p>De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) heeft in de uitspraak over de gaswinning bij Oppenhuizen geoordeeld over het in dat instemmingsbesluit opgenomen voorschrift over de nulmeting aan gebouwen (19 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1096, r.o.15 e.v.). De Afdeling oordeelde dat weliswaar in de uitvoering nader diende te worden bezien op welke wijze en aan welke gebouwen de opname diende te worden verricht, maar dat de aan Vermilion opgelegde verplichting wat betreft het te behalen resultaat duidelijk was. De Afdeling achtte van belang dat indien na uitvoering blijkt dat de opname niet representatief is daartegen</p>
--	--	---

			<p>handhavend kan worden opgetreden, zodat een goede naleving van het voorschrift is gewaarborgd.</p> <p>Vanwege de zorgen van omwonenden over schade aan hun woning en de afhandeling daarvan, is vanaf najaar 2016 in diverse instemmingsbesluiten met winningsplannen de verplichting van een representatieve nulmeting aan gebouwen opgenomen. Dit is ook gebeurd in gevallen waar de statistische kans op bodemtrillingen door TNO is ingeschat als verwaarloosbaar. Het dilemma hierbij is dat het opleggen van deze verplichting bij sommige mensen juist ook kan leiden tot zorgen ('er moet wel iets aan de hand zijn, want anders zou de verplichting niet zijn opgelegd').</p> <p>Om die reden heeft de minister op 11 januari 2018 de Tcbb gevraagd te adviseren over onder andere de bruikbaarheid van een goed uitgevoerde representatieve opname aan gebouwen bij de latere beoordeling van mogelijke mijnbouwschade, en de eventuele bereidheid van de Tcbb om een rol te spelen bij de beoordeling van een door de mijnbouwonderneming opgesteld plan van aanpak voor de uitvoering van een representatieve nulmeting aan gebouwen. Op basis van dit Tcbb-advies, dat in deze zomer wordt verwacht, zal worden bezien of, en zo ja, hoe de uitvoeringspraktijk van de representatieve opname aan gebouwen verder verbeterd kan worden..</p>
4f	3,10,19,29,30,31,32	Zienswijze	<p>Als er schade door gaswinning aan de woning van indieners ontstaat, dan, stellen indieners, moet Vermilion hiervoor de kosten dragen.</p> <p>Indieners zijn bezorgd over de staat van de woning nu, en in de toekomst. Dit betreft de staat van onderhoud. Indiener vreest dat de woning als gevolg van de gaswinning in waarde zal dalen, zoals ook is gebleken bij de gaswinning in Groningen. Indieners willen dat er een waardebeoordeling gaat plaats vinden van de woning en er een compensatie regeling wordt ingericht, voordat met boren wordt begonnen, waaruit de te verwachten en voorspelde waardedaling vergoed gaat worden.</p> <p>Het waardebezit van de overheid en de burger moet zorgvuldig worden afgewogen en mag niet in het nadeel van de burger uitvallen.</p> <p>Er dient een waarborgfonds te komen voor de omwonenden waaruit de schade als gevolg van de gaswinning kan worden vergoed.</p>
		Antwoord	<p>De minister begrijpt de zorgen omtrent de gaswinning die indieners als bewoner hebben. Met betrekking tot schade door gaswinning gerelateerde bodembeweging is de minister van mening dat voldoende is aangetoond dat de kans op schade door bodemtrillingen of bodemdaling beperkt is. Omwonenden die door bodembeweging als gevolg van de gaswinning van Vermilion toch denken schade te hebben, waaronder schade door waardedaling, kunnen hun schadeclaim</p>

		<p>indienen bij Vermilion. De schadeprocedure van Vermilion kunt u vinden op de website (https://www.vermilionenergy.nl/onze-verantwoordelijkheid/vermilion-en-schade-door-aardgaswinning/schade-melden.cfm).</p> <p>Mocht een burger of bedrijf vermoeden dat schade aan een bouwwerk of anderszins door mijnbouwactiviteiten aan de orde is en niet precies weten hoe of bij welke mijnbouwonderneming dit aanhangig gemaakt kan worden, dan kan dit vanaf 1 januari 2017 worden gemeld bij het Landelijk Loket Mijnbouwschade. Bij de gaswinning Vinkega zal het Landelijk Loket Mijnbouwschade de melder doorverwijzen naar Vermilion en de schadeprocedure van Vermilion. Het Landelijk Loket Mijnbouwschade begeleidt de melder en kan ervoor zorgdragen dat een instantie (zoals bijvoorbeeld de Tcbb) een uitspraak doet over de oorzaak van de schade. De gemeente is niet betrokken bij het toekennen of vergoeden van schade door de gaswinning.</p> <p>Als een oorzakelijk verband tussen de schade en de gaswinning van Vermilion wordt vastgesteld, dan moet Vermilion deze schade vergoeden (artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek). Eventuele waardedaling van de woningen ten gevolge van de gaswinning valt ook onder de aansprakelijkheid op grond van dit artikel. Zou Vermilion hier niet (meer) toe in staat zijn, dan vindt vergoeding plaats uit het Waarborgfonds mijnbouwschade aan natuurlijke personen. Deze verplichtingen vloeien direct voort uit de wet en kunnen niet bij voorschrift in een besluit geregeld worden.</p> <p>Wat betreft de efficiëntie van de schadeprocedure wijst de minister erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPa), waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht waarin hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de belanghebbenden en de omgeving.</p> <p>Nu de kans op schade ten gevolge van bodembeweging beperkt is, heeft de minister geen aanleiding gezien instemming met het winningsplan te weigeren. De minister ziet geen aanleiding een waardebeoordeling van woningen voor te schrijven. Zoals hiervoor toegelicht biedt artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek een afzonderlijk kader voor de vergoeding van schade.</p> <p>Op 21 september 2017 heeft de minister de Tcbb verzocht de mogelijkheden te verkennen voor een betere en zo mogelijk uniforme afhandeling van mijnbouwschades in Nederland. Ook is gevraagd de inhoud van het nieuwe schadeprotocol voor Groningen daarbij te betrekken. Op 28 februari 2018 heeft de minister het betreffende Tcbb-advies ontvangen.</p>
--	--	---

			<p>Voor de gaswinning uit de kleine velden adviseert de Tcbb om voor de afhandeling van mijnbouwschades te komen tot een uniforme landelijke aanpak waarbij via een gebiedsarrangement voorzien moet worden in een basisvoorziening voor een snelle, efficiënte afhandeling van kleine schades. Mijnbouwschades moeten daarbij kunnen worden aangemeld bij een nieuw Landelijk Instituut Mijnbouwschade. Om de kennis en ervaring met specifieke mijnbouwschades te bundelen beveelt de Tcbb aan om dit instituut in te richten in een aantal kamers, waaronder een kamer voor de gaswinning uit de kleine velden. De minister ondersteunt op hoofdlijnen de strekking van dit Tcbb-advies voor de gaswinning uit de kleine velden. Op basis van dit advies van de Tcbb gaat de minister aan de slag om te komen tot een landelijke en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschades. (Kamerstukken II, 2017-18, 32849, nr. 132). Wanneer dit schadeprotocol voor de kleine velden gereed is, is het te zijner tijd ook van toepassing op Vinkega.</p>
4g	2	Zienswijze	<p>Indiener verwacht schade aan eigen woning als gevolg van de gaswinning, maar nog meer schade aan de aarde: wat gebeurt er met lege gasvelden en met leidingen die langs mijn woning lopen?</p>
		Antwoord	<p>Met betrekking tot schade door gaswinning gerelateerde bodembeweging is de minister van mening dat de kans op schade door bodemtrillingen of bodemdaling klein is door de gaswinning Vinkega. Indien er schade door gaswinning gerelateerde bodembeweging optreedt is Vermilion aansprakelijk. Voor een uitgebreide toelichting op het schadeprotocol wordt indiener verwezen naar het antwoord op zienswijze 4f.</p> <p>Zoals de minister concludeert in het instemmingsbesluit worden er geen directe nadelige gevolgen voor natuur en milieu verwacht ten gevolge van de gaswinning Vinkega. De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van het klimaatbeleid. Het in productie brengen van hernieuwbare energiebronnen maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de transitie naar een duurzame energievoorziening. Hoewel in de gebouwde omgeving stevig ingezet wordt op het geleidelijk uitfaseren van het gebruik van aardgas, speelt aardgas (als efficiënte energiedrager) komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening. Wanneer aardgas veilig kan worden gewonnen is het wenselijk dit uit de Nederlandse bodem te winnen.</p> <p>De vraag wat er met lege gasvelden en (in onbruik geraakte) leidingen gebeurt is zeer algemeen gesteld. Het onderliggende winningsplan betreft gaswinning uit het Vinkega gasveld tot en met het jaar 2032. Er zijn vooralsnog geen plannen om hetzelfde gasveld en de leidingen in de</p>

			<p>toekomst voor andere doeleinden te gebruiken. Wanneer de vraag gesteld is in het kader van angst voor eventuele schade aan leidingen wordt indiener verwezen naar het schadeprotocol, zoals beschreven in het antwoord op zienswijze 4f.</p>
4h	31	Zienswijze	<p>De verzadiging van de grond door water leidt tot schade voor de particuliere en bedrijfsmatige land- en tuinbouw. Indiener vindt dat dit door middel van bodemonderzoek nader dient te worden onderzocht.</p>
		Antwoord	<p>De winning van delfstoffen kan gevolgen hebben doordat eventuele bodemdaling de waterhuishouding kan beïnvloeden. Door bodemdaling wordt de hoogte van het waterpeil in absolute zin niet beïnvloed, maar bodemdaling kan wel gevolgen hebben voor het waterpeil in relatieve zin, dat wil zeggen dat het water hoger kan komen te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting. Het waterschap kan deze gevolgen tegengaan door het waterpeil aan te passen. Voor de gaswinning Vinkega wordt een maximale bodemdaling van 4 cm verwacht. De minister concludeert dat uit de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op schade aan gebouwen en openbare infrastructuur door bodembeweging beperkt is. Een nader bodemonderzoek wordt daarom in het kader van het instemmingsbesluit niet nodig geacht.</p>
4i	16,17,32	Zienswijze	<p>Indieners stellen dat voordat begonnen wordt met de boring er voor iedere individuele belanghebbende een beschreven procedure moet zijn betreffende de eventuele schade en de vaststelling hiervan. Indieners eisen volledige inzage voor wat betreft eventuele procedures en oplossingen voor als het onverhoopt fout loopt.</p>
		Antwoord	<p>De minister begrijpt de zorgen omtrent de gaswinning die u als bewoner heeft en stelt vast dat uit de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op schade door bodembeweging beperkt is. De zienswijze heeft betrekking op procedures omtrent schadeafhandeling. Indieners worden hiervoor doorverwezen naar het antwoord op zienswijze 4f waar een uitgebreide uitleg over de schadeafhandeling is gegeven.</p>
4j	7,8,10,13,20,19,18,15,27,22	Zienswijze	<p>Indieners lezen in het ontwerpbesluit dat de minister Vermilion de verplichting oplegt een representatieve opname (nulmeting) aan gebouwen en werken uit te voeren boven en nabij de gaswinning Vinkega. De minister geeft in het voorschrift alleen niet aan wat onder representatief wordt verstaan. de minister motiveert de opname om bij vermoeden van mijnbouwschade aan het gebouw het</p>

			oorzakelijke verband tussen gaswinning en gebouwschade te kunnen vaststellen. Vanwege de grote onzekerheden is een goede nulmeting van groot belang bij schadeafwikkeling.
		Antwoord	Hoofdstuk 6.4.3 van het instemmingsbesluit geeft een nadere duiding aan wat de minister voor ogen heeft bij de representatieve opname van de bouwkundige staat. Indiener wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 4c, waar een verduidelijking van deze passage is gegeven.
4k	6,7,8,10,13,20,19,18,15,27,22	Zienswijze	Voor indiener is van groot belang dat de onafhankelijkheid en objectiviteit van de eventuele - schadeafwikkeling voldoende gegarandeerd zijn: Indieners stellen dat het instemmingsbesluit pas van kracht kan worden, nadat er een onafhankelijke schadeafhandeling operationeel is. Er moet gezorgd worden dat wanneer Vermilion, vanwege onvoorziene omstandigheden, in de toekomst niet meer of onvoldoende aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen, de vergoeding van schades en compensatie te allen tijde is gegarandeerd door de Staat. U zou daarbij de schadevergoeding vanuit het Waarborgfonds mijnbouwschade niet moeten beperken tot natuurlijke personen maar verbreden naar alle rechtspersonen.
		Antwoord	<p>De schadeprocedure staat uitgebreid beschreven in het antwoord op zienswijze 4f. In de huidige schadeprocedure wordt de schademelding bij Vermilion gedaan. Het Landelijk Loket Mijnbouwschade kan de schademelder begeleiden in de procedure.</p> <p>Als er door de Tcbb een oorzakelijk verband tussen de schade en de gaswinning van Vermilion wordt vastgesteld, dan moet Vermilion deze schade vergoeden (artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek). Zou Vermilion hier niet (meer) toe in staat zijn – bijvoorbeeld wegens faillissement of omdat zij heeft opgehouden te bestaan -, dan kan een natuurlijk persoon die zaakschade heeft geleden door mijnbouwactiviteiten een beroep doen op schadevergoeding ten laste van het Waarborgfonds mijnbouwschade. Deze verplichtingen vloeien direct voort uit de Mijnbouwwet en kunnen niet bij voorschrift in een besluit veranderd worden. Het waarborgfonds voorziet niet in schadevergoeding aan rechtspersonen.</p> <p>Om de kennis en ervaring met specifieke mijnbouwschades te bundelen beveelt de Tcbb aan om een landelijk Instituut Mijnbouwschade in te richten met een aantal kamers, waaronder een kamer voor de gaswinning uit de kleine velden. De minister ondersteunt op hoofdlijnen de strekking van dit Tcbb-advies voor de gaswinning uit de kleine velden. Op basis van dit advies van de Tcbb gaat de minister aan de slag om te komen tot een landelijke en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschades. (Kamerstukken II, 2017-18, 32849, nr. 132).</p>

4l	16,17	Zienswijze	Indieners stellen dat gebaseerd op ervaring in het verleden verwacht mag worden dat zodra de vergunning voor gaswinning wordt afgegeven een aspirant koper voor een andere aanschaf, cq woonlocatie zal kiezen. Per saldo zal dit een negatief effect hebben op de waarde van het regionale onroerend goed, terwijl deze nog niet eens is hersteld van de afgelopen crisis en vervolg maatregelen daarop volgend. Ter compensatie van dit verlies in waarde dient op voorhand (bij verstrekking vergunning) een bankgarantie van minimaal 10% opgesteld te worden welke aan alle betrokkenen uitkeert op basis van gebleken prijsdaling.
		Antwoord	Vermilion is op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk voor schade ten gevolge van de gaswinning. Eventuele waardedaling valt ook onder de aansprakelijkheid op grond van dit artikel. Nu de kans op schade ten gevolge van bodembeweging beperkt is, heeft de minister geen aanleiding gezien instemming met het winningsplan te weigeren. Gelet hierop ziet de minister evenmin aanleiding een door indieners gewenste bankgarantie voor te schrijven. Artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek biedt een afzonderlijk kader voor de vergoeding van schade.
4m	12,24,25,26	Zienswijze	Indiener stelt dat vooraf aan de winning duidelijk moet zijn voor bewoners in het gebied hoe de 0- meting en schade procedure exact in zijn werk gaat inclusief, woningverbetering (aardbevingsbestendig maken) waar nodig en een waarborgfonds. Hierin dient ook verwerkt te worden het aspect van 'waardevermindering aan woningen'. Dit alles gefinancierd door Vermilion.
		Antwoord	Voorafgaand aan de opname van de bouwkundige staat (nulmeting) overlegt Vermilion een plan van aanpak voor de opname aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat. Het plan van aanpak dient 6 maanden nadat het instemmingsbesluit in werking is getreden overgelegd te zijn aan de minister. In het plan van aanpak wordt onder meer beschreven hoe de opname in zijn werk gaat. Als een oorzakelijk verband tussen de schade en de gaswinning van Vermilion wordt vastgesteld, dan moet Vermilion deze schade vergoeden (Burgerlijk Wetboek Boek 6 artikel 177). Zou Vermilion hier niet (meer) toe in staat zijn, dan vindt vergoeding plaats uit het Waarborgfonds mijnbouwschade. Omdat deze verplichtingen direct voortvloeien uit de wet, hoeft hierover geen voorschrift te worden opgenomen in dit instemmingsbesluit. Voor een uitgebreider antwoord over het schadeprocedure worden indieners verwezen naar het antwoord op zienswijze 4f.
4n	16,17	Zienswijze	Indiener eist dat er een onafhankelijke in de volledige omgeving gasdrukmeting monitor uitgevoerd dient te worden om tijdig "sluipgas" te vast te stellen. Indien dit wordt vastgesteld

			dan dienen ook door die onafhankelijke controleur gedane aanbevelingen direct opgevolgd te werden.
		Antwoord	Bij de beoordeling van een winningsplan wordt de mate van bodembeweging en de gevolgen daarvan op natuur, milieu en veiligheid getoetst. Regels ten aanzien van emissie van gas op een productielocatie is onderdeel van de omgevingsvergunning. De zienswijze kan derhalve niet meegewogen worden bij dit instemmingsbesluit. Overigens heeft SodM in samenwerking met ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland) emissie metingen verricht op een groot aantal productie locaties in Nederland. Het rapport wordt zeer binnenkort gepubliceerd.
4o	9,21	Zienswijze	Analoog aan de regeling in Groningen zijn indieners van mening dat ook bij de zogenaamde "kleine velden" men recht heeft op een onafhankelijke schadebeoordelingscommissie bij trillingen en bevingen. De kans op trillingen en bevingen wordt bij het Vinkega gasveld op nihil geschat, maar als deze zich wel voordoen hebben de mensen ook hier recht op een adequate regeling. Het landelijk loket mijnbouwschade kan nu benaderd worden bij schade maar is niet onafhankelijk aangezien het loket werkt in opdracht van uw ministerie. Voor bodemdaling geldt al wel een onafhankelijk orgaan te weten de "commissie bodemdaling aardgaswinning Fryslân". Mogelijk kunnen de bevoegdheden van deze commissie worden uitgebreid. Indieners verzoeken op korte termijn de huidige schaderegeling voor kleine velden tegen het licht te houden waarbij onafhankelijkheid een belangrijke rol speelt.
		Antwoord	Op 21 september 2017 heeft de minister de Tcbb verzocht de mogelijkheden te verkennen voor een betere en zo mogelijk uniforme afhandeling van mijnbouwschades in Nederland. Ook is gevraagd de inhoud van het nieuwe schadeprotocol voor Groningen daarbij te betrekken. Op 28 februari 2018 heeft de minister het betreffende Tcbb-advies ontvangen. Voor de gaswinning uit de kleine velden adviseert de Tcbb om voor de afhandeling van mijnbouwschades te komen tot een uniforme landelijke aanpak waarbij via een gebiedsarrangement voorzien moet worden in een basisvoorziening voor een snelle, efficiënte afhandeling van kleine schades. Mijnbouwschades moeten daarbij kunnen worden aangemeld bij een nieuw Landelijk Instituut Mijnbouwschade. Om de kennis en ervaring met specifieke mijnbouwschades te bundelen beveelt de Tcbb aan om dit instituut in te richten in een aantal kamers, waaronder een kamer voor de gaswinning uit de kleine velden. De minister ondersteunt op hoofdlijnen de strekking van dit Tcbb-advies voor de gaswinning uit de kleine velden. Op basis

			van dit advies van de Tcbb gaat de minister aan de slag om te komen tot een landelijke en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschades. (Kamerstukken II, 2017-18, 32849, nr. 132). Wanneer dit schadeprotocol voor de kleine velden gereed is, is het te zijner tijd ook van toepassing op Vinkega.
4p	11	Zienswijze	<p>Indiener stelt dat de consequentie van die 2 x zo hoge gaswinning voor het ingediende rekenmodel in het nieuwe winningsplan dat van een veel lagere gaswinning tot en met 2016 uitgaat met een bodemdaling van 4,2 cm en een te verwaarlozen risico op aardbevingen, zal zijn dat deze cijfers en risico's volstrekt achterhaald en onjuist zullen blijken. Bij een input van het rekenmodel met de werkelijke gaswinning van 2 miljard m³ gas en de daarvan te verwachten nieuwe hogere cijfers over bodemdaling en grotere kans op aardbevingen zal een sterker gevoel van onveiligheid voor de bewoners met zich mee brengen. De bodemdalingsvoorspellingen zullen wederom hoger worden en Groningen heeft ons geleerd dat naarmate er meer gas gewonnen, de kans op aardbevingen toeneemt. Het argument dat het hier om kleine velden gaat is kul omdat kleine velden in de praktijk toch veelal met elkaar in verbinding staan.</p>
		Antwoord	<p>Ten eerste klopt de stelling niet dat er 2x zoveel gas geproduceerd wordt/gaat worden. Voor een reactie hierop wordt u verwezen naar het antwoord op zienswijzen 1e en 1f.</p> <p>Ter beoordeling of met een gewijzigd winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mbw. De minister kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door de minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, b. in het belang van het planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen, c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan, of d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt. <p>In het voorliggende winningsplan vraagt Vermilion instemming om tot in 2032 688 miljoen Nm³ gas te mogen produceren. Vermilion heeft berekend dat een maximaal te verwachten bodemdaling van minder dan 4 cm ten gevolge van de gaswinning Vinkega verwacht wordt en een verwaarloosbare kans op bevingen en aanverwante schade. Dit is geverifieerd door SodM, TNO en de Tcbb.</p>

			<p>Voor de berekeningen voor bodembeweging wordt niet direct gekeken naar het geproduceerde en/of te produceren gas, maar voornamelijk naar de verwachte einddruk in het reservoir (veroorzaakt door de totale productie tijdens de gehele productieperiode) wanneer de gasproductie gestopt wordt, aangezien deze einddruk bepalend is voor de verwachte compactie in het reservoir en dus de gevolgen voor bodemdaling en bodemtrillingen. In het voorliggende winningsplan wordt de berekende bodemdaling gekalibreerd met de reeds opgetreden bodemdaling, zoals te zien is in de figuren in subparagrafen C2.1 en C2.3 van het addendum, zodat ook weer de bodemdaling ten gevolge van de totale gasproductie uit Vinkega over de gehele productie periode onderzocht wordt, en niet alleen over het nog te produceren gas. Voor berekening van de kans op bodemtrillingen is ook de einddruk van belang. Wanneer de drukval in het reservoir minder dan 28% is ten opzichte van de initiële druk kan er meteen gesteld worden dat de kans op beven verwaarloosbaar is. Aangezien voor het gasveld Vinkega de drukval groter is dan 28% dienden aanvullende berekeningen te worden uitgevoerd, die ook aantonen dat de kans op beven verwaarloosbaar is.</p> <p>Aangezien de eerste veronderstelling onjuist is wordt de zienswijze niet overgenomen.</p> <p>Indiener stelt dat de kleine gasvelden veelal met elkaar in verbinding staan. Het komt voor dat een deelvoorkomen in verbinding staat met een ander deelvoorkomen binnen hetzelfde gasveld. Dit is niet het geval bij het Vinkega gasveld.</p> <p>Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is de onafhankelijke toezichhoudende instantie, die toeziet op het naleven van de wet- en regelgeving voor mijnbouw gerelateerde projecten. De toezichthouder oordeelt of er aan alle wettelijke regels en voorschriften wordt voldaan en, indien er niet aan wordt voldaan, of er handhavend opgetreden moet worden. SodM houdt dus ook toezicht op de geproduceerde hoeveelheden gas in Vinkega en of de bodemdaling binnen de berekende grenzen blijft.</p>
4q	14	Zienswijze	<p>In het ontwerp-instemmingsbesluit staat enerzijds dat de minister concludeert dat uit de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op schade aan gebouwen en openbare infrastructuur door bodembeweging verwaarloosbaar is en dat daarom geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen. Maar anderzijds schrijft de minister wel een nulmeting voor. Indiener vindt dit onvoldoende onderbouwing voor de verplichting een bouwkundige vooropname uit te voeren, en ontvangt van de minister graag een gedegen onderbouwing waarom een bouwkundige vooropname wordt voorgeschreven terwijl erkend wordt dat de kans op schade verwaarloosbaar is, en welke criteria de minister hanteert voor het voorschrijven van een</p>

			<p>bouwkundige vooropname. Ook moet duidelijk worden gecommuniceerd dat een bouwkundige vooropname niet dé oplossing is voor het aantonen dat schade is veroorzaakt door de gaswinning; het is alleen gemakkelijker aan te tonen dat de schade er vóór de vooropname nog niet was. Het uitvoeren van een bouwkundige vooropname betekent niet dat eventuele toekomstige mijnbouwschade 'objectief kan worden vastgesteld.</p>
		Antwoord	<p>Terecht stelt u dat de kans op schade aan gebouwen en openbare infrastructuur door bodembeweging ten gevolge van de gaswinning Vinkega beperkt is. Gelet op deze verwachting is er geen inhoudelijke aanleiding tot het voorschrijven van een representatieve opname van de bouwkundige staat.</p> <p>Daarentegen heeft de minister tijdens het Tweede Kamer debat van 4 juli 2017 toegezegd om als uitgangspunt een representatieve opname bouwkundige staat plaats te laten vinden als er nieuwe winningsaanvragen of gewijzigde winningsaanvragen aan de orde zijn. De gaswinning Vinkega betreft een gewijzigde winning waarop deze toezegging aan de Tweede Kamer van toepassing is. Tevens kan de opname bouwkundige staat gebruikt worden om vast te stellen in welke bouwstaat bouwwerken zijn voorafgaand aan de gaswinning en of er schade aanwezig was. Vanwege de zorgen van omwonenden over schade aan hun woning en de afhandeling daarvan, is vanaf najaar 2016 in diverse instemmingsbesluiten met winningsplannen de verplichting van een representatieve nulmeting aan gebouwen opgenomen. Dit is ook gebeurd in gevallen waar de statistische kans op bodemtrillingen door TNO is ingeschat als verwaarloosbaar. Het dilemma hierbij is dat het opleggen van deze verplichting bij sommige mensen juist ook kan leiden tot zorgen ('er moet wel iets aan de hand zijn, want anders zou de verplichting niet zijn opgelegd').</p> <p>Om die reden heeft de minister op 11 januari 2018 de Tcbb gevraagd te adviseren over onder andere de bruikbaarheid van een goed uitgevoerde representatieve opname aan gebouwen bij de latere beoordeling van mogelijke mijnbouwschade, en de eventuele bereidheid van de Tcbb om een rol te spelen bij de beoordeling van een door de mijnbouwonderneming opgesteld plan van aanpak voor de uitvoering van een representatieve nulmeting aan gebouwen. Op basis van dit Tcbb-advies, dat in deze zomer wordt verwacht, zal worden bezien of, en zo ja, hoe de uitvoeringspraktijk van de representatieve opname aan gebouwen verder verbeterd kan worden..</p> <p>De minister is het ermee eens dat de communicatie naar omwonenden over de oorzaken en gevolgen van schade ten gevolge van gaswinning duidelijker kan. Het instemmingsbesluit is hiervoor niet het juiste instrument, maar het ministerie van Economische Zaken en Klimaat ziet</p>

			<p>hiervoor wel ruimte op de informatiebijeenkomsten. Ook al is de communicatie van de gevolgen van de gaswinning naar de omwonenden van een enkel gasveld de verantwoordelijkheid van de operator, ziet de minister ook in dat er in algemene zin betere voorlichting dient te worden gegeven aan de omwonenden over oorzaak en gevolg van schade door gaswinning in vergelijking met andere oorzaken van schade.</p> <p>Inderdaad suggereert het zinsdeel 'objectief vaststellen' in het voorschrift voor de opname bouwkundige staat, dat in het geval er schade optreedt, er kan worden aangetoond dat de schade door gaswinning is veroorzaakt wanneer een opname is uitgevoerd. De opname op zich kan niet aantonen dat de schade door de gaswinning veroorzaakt is. De opname van de bouwkundige staat kan in ieder geval helpen om het moment van optreden van de schade te plaatsen in de periode van de gaswinning. Tevens kan de opname bouwkundige staat helpen om de oorzaak van de schade te verklaren, waarbij de gaswinning één van de mogelijke opties is. Om deze reden zal de minister de eerste zin in het voorschrift artikel 2 van het instemmingsbesluit wijzigen in: 'Teneinde eventuele toekomstige schade aan bouwwerken door de gaswinning uit het Vinkega gasveld beter te kunnen aantonen, zorgt Vermilion Energy...'.</p>
4r	14	Zienswijze	<p>Indiener geeft de voorkeur aan de term 'bouwkundige vooropname' in plaats van 'nulmeting aan bouwwerken', omdat in de praktijk nogal eens verwarring ontstaat met de wettelijk voorgeschreven nulmeting voor bodemdaling.</p> <p>Indiener is van oordeel dat het voorschrijven van het doen van een bouwkundige vooropname de ongerustheid en het wantrouwen van de omgeving niet oplost als niet tegelijkertijd de schadeafhandeling goed is geregeld, d.w.z. dat een onafhankelijk en deskundig orgaan schadeclaims van burgers - zonder dat Vermilion daarin een rol speelt - afhandelt. Zonder een deskundige en onafhankelijke afhandeling 'aan de achterkant', heeft een nulmeting 'aan de voorkant' niet veel zin. Zo'n landelijk, onafhankelijk en deskundig schadeafhandelingsorgaan zou ook moeten instemmen met het plan van aanpak dat Vermilion opstelt voor de bouwkundige vooropname. Dat zou in het voorschrift in het instemmingsbesluit moeten worden opgenomen.</p> <p>Indiener is van oordeel dat de rol van gemeenten in de bouwkundige vooropname beperkt moet zijn tot een faciliterende rol, d.w.z. dat de gemeente de benodigde data (WOZ-gegevens) aan Vermilion aanlevert, en dat de gemeente Vermilion adviseert over de selectie van de op te nemen gebouwen (bijv. monumentale gebouwen aangeven) alvorens Vermilion het plan van aanpak opstelt. De gemeente kan en moet geen rol krijgen in de beoordeling van het plan van aanpak; dat moet naar het oordeel van Vermilion zijn voorbehouden aan het eerder genoemde landelijke,</p>

			<p>onafhankelijke en deskundige schadeafhandelingsorgaan.</p> <p>In de praktijk blijkt het uitvoeren van een bouwkundige vooropname vooralsnog – nu nog geen sprake is van veel ervaring daarmee – meer tijd te vergen dan de in het voorschrift opgenomen 6 maanden, mede omdat Vermilion afhankelijk is van derde partijen (medewerking gemeente en omwonenden).</p> <p>Om het vertrouwen van burgers te vergroten, stelt indiener voor in het voorschrift op te nemen dat de selectie van op te nemen bouwwerken en de bouwkundige vooropname moet worden uitgevoerd door een onafhankelijk, deskundig bureau. Tevens kan worden aangegeven dat de selectie van op te nemen bouwwerken op objectieve wijze moet gebeuren, waarbij geselecteerd wordt uit categorieën bouwwerken, welke categorieën zijn gebaseerd op een inschatting van de gevoeligheid voor bodembeweging, zodat sprake is van een representatieve selectie.</p> <p>Het vooropnamegebied dient in het instemmingsbesluit duidelijk te worden omschreven. Vermilion stelt voor uit te gaan van de 0 cm bodemdalingcontour als de kans op bevingen op grond van de SRA verwaarloosbaar is, of 5 km rondom de randen van het gasvoorkomen als de kans op bevingen op grond van de SRA niet verwaarloosbaar is.</p>
		Antwoord	<p>Inderdaad is de term 'nulmeting' op zichzelf verwarrend. Voor een opname van de bouwkundige staat wordt daarentegen in de praktijk vaak de term 'nulmeting' gebruikt. Ook de term 'vooropname' is niet duidelijk, aangezien het in veel gevallen om reeds bestaande gaswinning gaat. De minister zal voortaan de term 'bouwkundige opname' of 'opname bouwkundige staat' gebruiken.</p> <p>Zoals de minister heeft aangegeven in zijn brief van 6 juli 2017 (Tweede Kamer, 2016-2017, 33 529, nr. 377) wil de minister samen met de Tcbb bekijken hoe vorm gegeven kan worden aan een verbeterd protocol voor de afhandeling van schade veroorzaakt door mijnbouw in Nederland dat als richtlijn kan dienen. Het is daarentegen nog te vroeg om dit voor het instemmingsbesluit Vinkega gereed te hebben. De minister wijst erop dat per 1 januari 2017 het Landelijk Loket Mijnbouwschade operationeel is. Mocht een burger of bedrijf vermoeden dat schade aan een bouwwerk of anderszins door mijnbouwactiviteiten aan de orde is en niet precies weten hoe of bij welke mijnbouwonderneming dit aanhangig gemaakt kan worden, dan kan dit vanaf 1 januari 2017 worden gemeld bij het Landelijk Loket Mijnbouwschade. Dit loket begeleidt de melder en kan ervoor zorgdragen dat een instantie (zoals bijvoorbeeld de Technische commissie bodembeweging) een uitspraak doet over de oorzaak van de schade. Bij de gaswinning Vinkega</p>

		<p>zal het Landelijk Loket Mijnbouwschade de melder doorverwijzen naar Vermilion en de schadeprocedure van Vermilion. Het Landelijk Loket Mijnbouwschade volgt vervolgens de voortgang van de schadeclaim. Bij een verschil van mening tussen schademelder en mijnbouwer kan de Technische commissie bodembeweging of de rechter ingeschakeld worden. De Technische commissie bodembeweging is een onafhankelijke commissie die de verbanden tussen opsporing, winning en bodembeweging beoordeelt.</p> <p>De gemeenten waar het gasveld zich binnen bevindt zijn de partijen die het beste overzicht hebben over de verschillende bouwwerken binnen de gemeenten. Om die reden heeft de minister in het voorschrift opgenomen dat het plan van aanpak voor de opname van de bouwkundige staat na overleg met de gemeenten dient te worden vastgesteld. De gemeenten zullen hierin inderdaad een informerende rol hebben en geen rol als beoordelaar.</p> <p>De minister begrijpt dat er nog geen uitgebreide ervaring is met het toepassen van de opname bouwkundige staat en dat zeker voor het maken van een plan van aanpak voor de eerste opnames meer tijd nodig is, voornamelijk in het afstemmen van het plan van aanpak met derde partijen. De minister is van mening dat het plan van aanpak zorgvuldig dient te worden opgesteld, wat tijd kost, en dat de daadwerkelijke uitvoering van de opname in een kortere tijd bewerkstelligd kan worden. De minister zal daarom het tijdpad van het voorschrift specifiek voor het instemmingsbesluit Vinkega aanpassen. Het plan van aanpak voor de opname bouwkundige staat dient overlegd te worden aan de minister binnen 6 maanden nadat het instemmingsbesluit in werking is getreden en de opname van de bouwkundige staat dient uitgevoerd te zijn binnen 12 maanden nadat het instemmingsbesluit in werking is getreden.</p> <p>De minister gaat er inderdaad vanuit dat de opname bouwkundige staat wordt uitgevoerd door een deskundig bureau, en zal dit duidelijk specificeren in artikel 2 in het instemmingsbesluit. In de toelichting is al gespecificeerd dat voor de representatieve selectie onder andere de leeftijd, de bouwkundige constructie van een bouwwerk evenals de status van gemeentelijk of Rijksmonument een rol kan spelen. Voor de gemeente is hierin inderdaad een adviserende taak weggelegd. De minister heeft geen reden om de term selectie verder onder te verdelen in categorieën van bouwwerken, aangezien dit het voorschrift te specifiek maakt. De premisse bij de representativiteit is gelegen in het feit dat na een bodemtrilling, het effect van die trilling op de bouwwerken waar een opname bouwkundige staat heeft plaatsgevonden, in algemene zin ook bruikbaar is voor de beoordeling van schade aan (of effecten op) bouwwerken in het invloedsgebied waar de opname bouwkundige staat niet voor heeft plaatsgevonden. Het begrip representatieve opname bouwkundige staat is daarvoor voldoende duidelijk en behoeft niet nader</p>
--	--	--

			<p>in het besluit te worden geconcretiseerd. De minister laat het aan de uitvoerder en het deskundige bureau, met het advies van de gemeente, over om een representatieve selectie te maken. Hoe deze selectie gemaakt wordt zal beschreven staan in het plan van aanpak dat aan de minister wordt overlegd.</p> <p>Het opnamegebied is in het voorschrift bewust omschreven als het gebied waar bodembeweging zich voor kan doen als gevolg van de gaswinning. Het is niet mogelijk om de algemene duiding van de invloedssfeer van de bodembeweging op basis van de SRA te specificeren in een voorschrift, aangezien de bovengrondse en ondergrondse factoren verschillend zijn voor elk gasveld. De minister laat het aan de uitvoerder en het deskundige bureau, met het advies van de gemeente, over om het gebied te beschrijven in het plan van aanpak.</p> <p>Vanwege de zorgen van omwonenden over schade aan hun woning en de afhandeling daarvan, is vanaf najaar 2016 in diverse instemmingsbesluiten met winningsplannen de verplichting van een representatieve nulmeting aan gebouwen opgenomen. Dit is ook gebeurd in gevallen waar de statistische kans op bodemtrillingen door TNO is ingeschat als verwaarloosbaar. Het dilemma hierbij is dat het opleggen van deze verplichting bij sommige mensen juist ook kan leiden tot zorgen ('er moet wel iets aan de hand zijn, want anders zou de verplichting niet zijn opgelegd').</p> <p>Om die reden heeft de minister op 11 januari 2018 de Tcbb gevraagd te adviseren over onder andere de bruikbaarheid van een goed uitgevoerde representatieve opname aan gebouwen bij de latere beoordeling van mogelijke mijnbouwschade, en de eventuele bereidheid van de Tcbb om een rol te spelen bij de beoordeling van een door de mijnbouwonderneming opgesteld plan van aanpak voor de uitvoering van een representatieve nulmeting aan gebouwen. Op basis van dit Tcbb-advies, dat in deze zomer wordt verwacht, zal worden bezien of, en zo ja, hoe de uitvoeringspraktijk van de representatieve opname aan gebouwen verder verbeterd kan worden..</p>
4s	11	Zienswijze	<p>Indiener stelt dat volgens de schade toewijzingscommissie (Heerenveen 18 mei 2017) er in Groningen nog geen schade uitkering is geweest als gevolg van bodemdaling omdat deze niet te bewijzen valt. Alle uitkeringen dragen het label "gevolg van aardbevingen". Indiener stelt dat Vermilion verplicht zou moeten worden een waarborgfonds in het leven te roepen voor uitkeringen van schade als gevolg van bodemdalingen en aardbevingen waarbij de bewijslast bij haar ligt en niet bij de bewoners. Dit fonds zou beheerd moeten worden door een commissie van "niet ambtenaren" om het effect/ of de schijn te voorkomen van de slager die zijn eigen vlees keurt.</p>

		<p>Antwoord</p>	<p>De minister begrijpt de zorgen omtrent de gaswinning. De minister constateert dat SodM en TNO zich kunnen vinden in de resultaten van de bodemdalingsberekeningen en dat door geringe bodemdaling en de geleidelijke en gelijkmatige bodemdaling geen schade wordt verwacht. Voor een uitgebreide toelichting op de schadeprocedure wordt indiener verwezen naar het antwoord op zienswijze 4f.</p> <p>Indien toch schade door gaswinning ontstaat, is Vermilion op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk voor deze schade. Als een oorzakelijk verband tussen de schade en de gaswinning (dit geldt zowel voor bodemdaling en bodemtrilling) van Vermilion wordt vastgesteld, dan moet Vermilion deze schade vergoeden (artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek).</p> <p>Voor omwonenden van het Groningen gasveld geldt de omgekeerde bewijslast. Voor zover het de Groningse situatie betreft, zijn de omvang van het aantal schadegevallen en de gelijksoortigheid ervan een argument om een bewijsvermoeden in te voeren (Kamerstuk II 2015/2016, 34348, nr 6). Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat omkering van bewijslast alleen bij wet kan worden geregeld en niet door middel van een vergunningvoorschrift. De minister zal daarom de zienswijze met betrekking tot de omgekeerde bewijslast niet overnemen in het instemmingsbesluit.</p> <p>Op 21 september 2017 heeft de minister de Tcbb verzocht de mogelijkheden te verkennen voor een betere en zo mogelijk uniforme afhandeling van mijnbouwschades in Nederland. Ook is gevraagd de inhoud van het nieuwe schadeprotocol voor Groningen daarbij te betrekken. Op 28 februari 2018 heeft de minister het betreffende Tcbb-advies ontvangen.</p> <p>Voor de gaswinning uit de kleine velden adviseert de Tcbb om voor de afhandeling van mijnbouwschades te komen tot een uniforme landelijke aanpak waarbij via een gebiedsarrangement voorzien moet worden in een basisvoorziening voor een snelle, efficiënte afhandeling van kleine schades. Mijnbouwschades moeten daarbij kunnen worden aangemeld bij een nieuw Landelijk Instituut Mijnbouwschade. Om de kennis en ervaring met specifieke mijnbouwschades te bundelen beveelt de Tcbb aan om dit instituut in te richten in een aantal kamers, waaronder een kamer voor de gaswinning uit de kleine velden. De minister ondersteunt op hoofdlijnen de strekking van dit Tcbb-advies voor de gaswinning uit de kleine velden. Op basis van dit advies van de Tcbb gaat de minister aan de slag om te komen tot een landelijke en onafhankelijke afhandeling van mijnbouwschades. (Kamerstukken II, 2017-18, 32849, nr. 132).</p>
--	--	-----------------	--

			Wanneer dit schadeprotocol voor de kleine velden gereed is, is het te zijner tijd ook van toepassing op Vinkega.
		Conclusie	De zienswijzen over schade door bodembewegingen geven aanleiding voor de volgende aanpassingen van het instemmingsbesluit: De passages over schadevergoeding door gaswinning en het Waarborgfonds worden ter verduidelijking opgenomen in instemmingsbesluit. Het artikel en de toelichting in het instemmingsbesluit met betrekking tot opname van de bouwkundige staat is aangepast, zodat de passages duidelijker omschreven zijn en uitgevoerd dient te worden door een deskundige partij. De term 'nulmeting bouwkundige staat' wordt vervangen door 'opname bouwkundige staat'. De opname dient binnen 12 maanden nadat het instemmingsbesluit in werking is getreden uitgevoerd te zijn.
5			<i>Natuur en milieu</i>
5a	12,24,25,26	Zienswijze	Indieners stellen dat de gevolgen voor het waterwingebied Havelte onvoldoende in beeld zijn gebracht. Kans op vervuiling drinkwater en gevolgen voor voorraden grondwater is onvoldoende aangetoond omdat geen rekening is gehouden met onderling verbonden gebieden en breuk risico's van het aardoppervlak bij seismologische activiteit (zie ook problematiek afvalwater Twente/Slochteren). Tevens is onvoldoende duidelijk wat de toxicologische samenstelling is van dit afvalwater.
		Antwoord	Het waterwingebied Havelte bevindt zich in de buurt van het Eesveen gasveld. SodM stelt in zijn advies dat Vermilion geen informatie aangeleverd heeft waaruit blijkt dat zij voornemens is om mijnbouw hulpstoffen in de ondergrond te brengen en concludeert daarop dat het risico op nadelige gevolgen voor het milieu beperkt is. Voor de gaswinning Eesveen wordt wel productiewater afgevoerd. De zienswijzen met betrekking tot het waterwingebied Havelte en het afvoeren van productiewater zijn daarmee van toepassing op het instemmingsbesluit Eesveen en niet op dit instemmingsbesluit.
5b	12,24,25,26	Zienswijze	Provinciale ontwerp-ontheffingen stiltegebied en duisternis ontbreken.
		Antwoord	Genoemde aspecten zijn omgevingsaspecten, die zonedig betrokken zijn bij de vigerende omgevingsvergunning voor Vinkega-1 met het kenmerk DGETM-EM/121354320, verleend op 12 november 2012. Deze aspecten maken geen deel uit van het toetsingskader voor het

			winningsplan, waarbij de bodembeweging en de effecten daarvan worden beoordeeld.
5c	3	Zienswijze	Bij de winningslocaties is sprake van licht- en geluidsoverlast, met name bij de velden Eesveen en Vinkega dat grenst aan het natuurgebied de Eese, die schade kan veroorzaken aan de natuur. Indiener is van mening dat de bodemdaling en de bevingen gevolgen hebben voor de waterstand van de Aa en Linde en dat hier nader onderzoek naar moet worden gedaan door het Waterschap. Indiener is bezorgd over de weidevogels en zoogdieren en hoe deze gaan reageren op geluid, extra licht en koolstofgassen.
		Antwoord	Bovengrondse effecten van de winning zoals geluid en licht zijn omgevingsaspecten. Deze omgevingsaspecten zijn zonodig betrokken in het kader van de omgevingsvergunning. De vigerende omgevingsvergunning voor Vinkega-1 is verleend op 12 november 2012 met het kenmerk DGETM-EM/121354320,. De waterschappen Drents Overijsselse Delta (kenmerk: Z/17/011218-23393) en Wetterskip Fryslân (kenmerk: WFN1709413) hebben advies uitgebracht op het winningsplan en concluderen dat er ten aanzien van de waterhuishouding geen sprake is van significante nadelige of onherstelbare gevolgen. SodM constateert dat de afgeblazen en afgefakkelde hoeveelheden koolwaterstoffen zich beperken tot onderhouds- en inspectiewerkzaamheden en concludeert dat het risico op nadelige gevolgen voor het milieu beperkt is. Samenvattend concludeert de minister dat de aspecten zonodig betrokken zijn in het kader van de omgevingsvergunning en dat de zienswijze niet wordt overgenomen.
5d	24	Zienswijze	Indiener stelt dat het bekend is dat de installaties en machines van Vermilion geluid produceren in de lagere frequenties. Er mist in het winningsplan een plan van aanpak van Vermilion en SodM om dat hier te monitoren en wanneer nodig maatregelen te treffen.
		Antwoord	Bovengrondse effecten van de winning, zoals akoestische gevolgen van de installatie, zijn omgevingsaspecten. Omgevingsaspecten zijn zonodig betrokken bij de omgevingsvergunning. De vigerende omgevingsvergunning voor Vinkega-1 is DGETM-EM/121354320 met het kenmerk, verleend op 12 november 2012. Dit aspect maak geen deel uit van het toetsingskader voor het instemmingsbesluit, waarbij de bodembeweging en effecten van de winning worden beoordeeld.
		Conclusie	De zienswijzen over natuur en milieu geven geen aanleiding om het instemmingsbesluit Vinkega te wijzigen.

6			<i>Overig</i>
6a	1	Zienswijze	Indiener wil dat de indieningstermijn voor het indienen van een zienswijze verlengd wordt. De genoemde termijn tot 14 december 2017 is te kort.
		Antwoord	Artikel 3:16 van de Awb schrijft voor dat de zienswijze periode 6 weken is. Dit betreft derhalve een wettelijke termijn, waarvan uitsluitend bij wet kan worden afgeweken. Een wettelijk voorschrift voor een langere termijn is niet aan de orde.
6b	1	Zienswijze	Indiener stelt niet geïnformeerd te zijn over aardbevingsbestendig bouwen. We zijn op het moment van aankoop van de kavel, niet geïnformeerd over de bestaande winningsplannen. Er worden op dit moment nog steeds nieuwe kavels uitgegeven.
		Antwoord	De ligging en status van gasvelden betreft openbare informatie en is te vinden op www.nlog.nl Zowel Vermilion als de adviseurs SodM, TNO en de Tcbb komen tot de conclusie dat voor de gaswinning Vinkega de kans op bodemtrillingen verwaarloosbaar is en dat de kans op aanverwante schade beperkt is en dat daarom geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen. In 2017 is de nieuwe Nederlandse Praktijkrichtlijn voor aardbevingsbestendig bouwen (NPR 9998) vastgesteld. In de NPR 9998 staat hoe nieuwe en bestaande gebouwen aardbevingen kunnen weerstaan. De NPR 9998 is alleen van toepassing op Noordoost Nederland voor zover daar geïnduceerde aardbevingen als gevolg van gaswinning in het Groninger gasveld optreden. De winningsplannen en bijbehorende instemmingsbesluiten Vinkega zijn openbaar en te vinden op www.nlog.nl . Deze besluiten zijn in 2011 gepubliceerd.
6c	1	Zienswijze	Indiener stelt dat de burgers niet of onvoldoende zijn geïnformeerd over de plannen en de mogelijke gevolgen voor de gemeenschap en de omgeving. Indiener stelt dat tijdens de informatiebijeenkomst op 23 november 2017 in Wilhelminaoord vele vragen onbeantwoord zijn gebleven. De rol van het Waterschap is onduidelijk.
		Antwoord	Er is op 23 november 2017 een informatiemarkt georganiseerd waarbij specialisten van het ministerie, TNO en Vermilion aanwezig waren om eenieder te informeren over het ontwerpinstemmingsbesluit en het winningsplan. Vanwege de drukte is besloten om op 6 december 2017 een extra informatiemarkt te organiseren waarbij ook SodM aanwezig was. Daarnaast is er

			<p>tijdens de ter inzage legging een telefoonnummer beschikbaar geweest voor vragen over het ontwerp-instemmingsbesluit of het indienen van mondelinge zienswijzen. De mogelijke gevolgen van de winning zijn geanalyseerd en beoordeeld in het besluit.</p> <p>De minister constateert dat hiermee omwonenden voldoende mogelijkheden hebben gehad om zich in te laten lichten over het winningsplan Vinkega.</p> <p>Het waterschap Drents Overijsselse Delta en het Wetterskip Fryslân hebben advies uitgebracht op het winningsplan Vinkega aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De waterschappen constateren in hun adviezen dat er geen significante gevolgen voor het watersysteem en de oppervlaktewaterkwaliteit verwacht worden.</p> <p>De adviezen van het SodM, TNO, Tcbb, provincies, gemeenten, waterschap en de Mijnraad kunt u vinden op http://nloq.nl/ter-inzage-legging-vinkega.</p>
6d	12,24,25,26	Zienswijze	Indieners stellen dat in het instemmingsbesluit niet is meegenomen dat op geringe afstand zandwinningsgebied ligt wat nog 20 jaar door produceert, onduidelijk hoe dit elkaar beïnvloed.
		Antwoord	Deze zienswijze heeft betrekking op het winningsplan Eesveen, aangezien het betreffende zandwinningsgebied direct ten zuiden van het gasveld Eesveen is. Voor het antwoord op deze zienswijze wordt indiener verwezen naar het "Nota van Antwoord zienswijzen wijziging winningsplan Eesveen" (kenmerk: DGETM-EM / 18073681).
6e	1	Zienswijze	Een eerdere zienswijze van indiener werd als niet ontvankelijk verklaard omdat indiener niet in een straal van 1,5 km van de winlocatie woont. Hoe gaat dat met deze zienswijze? Waarom zou deze zienswijze nu wel eventueel ontvankelijk verklaard worden? Het niet ontvankelijk verklaard worden geeft indiener geen vertrouwen dat zij serieus genomen gaat worden.
		Antwoord	Iedereen kan reageren op het ontwerp-instemmingsbesluit met een zienswijze op het ontwerp-instemmingsbesluit. Bij een zienswijze op een winningsplan geldt dan ook geen ontvankelijkheidseis. De afstand tot de winlocatie speelt in de ontwerpfase van het instemmingsbesluit geen rol voor de ontvankelijkheidstoets. De eerdere zienswijze heeft betrekking op een ander besluit waarvoor andere ontvankelijkheidseisen gelden.
6f	21	Zienswijze	Indieners hebben geadviseerd in het winningsplan een overzicht op te nemen van de verleende vergunningen en milieumeldingen. In uw ontwerpbesluit voor Vinkega zien indieners geen overzicht van de verleende vergunningen. Voor de duidelijkheid, ook naar de inwoners, is het raadzaam om in uw instemmingsbesluit een overzicht op te nemen van vergunning c.q. de

			<p>vergunde situatie. Op die manier hoeven inwoners en overheden niet zelf op zoek naar vergunningen, toestemmingen en meldingen.</p>
		Antwoord	<p>Om de winning te kunnen uitvoeren heeft Vermilion naast het instemmingsbesluit op het winningsplan meerdere toestemmingen nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het uitvoeren van een boring met een mobiele installatie dient in het kader van het Besluit algemene regels milieu mijnbouw (hierna: Barmm) vier weken voorafgaand aan de boring gemeld te worden aan de minister. Een afschrift van de melding wordt volgens artikel 7, lid 4 van het Barmm toegezonden aan burgemeester en wethouders van de gemeente waarin de mobiele installatie zal zijn of is gelegen. Daarnaast wordt van de melding een openbare kennisgeving gepubliceerd in de Staatscourant en in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen. - Voor het oprichten van een bouwwerk, het oprichten en in werking hebben van een inrichting en eventuele afwijking van het bestemmingsplan zijn vergunningen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht vereist. <p>De vigerende vergunning voor Vinkega 1 is de Omgevingsvergunning met het kenmerk DGETM-EM/121354320, verleend op 12 november 2012.</p> <p>Deze vergunningen maken geen onderdeel uit van de procedure tot instemming met het winningsplan.</p> <p>Daarnaast worden alle lopende boringen en afgegeven winningsvergunningen weergegeven op www.nlog.nl, waarbij de basisgegevens van de boring beschikbaar worden gesteld. Een ieder kan op deze manier bezien of er in de regio van zijn of haar interessegebied een boring wordt uitgevoerd of een productielocatie aanwezig is. Ook de te verlenen vergunningen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht worden kenbaar gemaakt door het bevoegd gezag. De minister zal daarom in het instemmingsbesluit geen overzicht opnemen van de verleende vergunningen en milieumeldingen.</p>
6g	12,24,25,26	Zienswijze	<p>Conform de 'gedragscode gaswinning kleine velden' behoort Vermilion een project afstemmingsprogramma te hebben en zich hiernaar te gedragen, dit is tot op heden niet gecommuniceerd of uitgevoerd ondanks de uitdrukkelijke paragraaf communicatie in de het ontwerp instemmingsbesluit winningsplan Vinkega. Hiermee wordt wantrouwen en onzekerheid bewerkstelligd. Indiener stelt dan ook dat dit eerst duidelijk moet zijn voor het winningsplan in gang wordt gezet.</p> <p>Daarnaast stel ik dat de verantwoordelijke minister de huidige ontwerpprocedure met onmiddellijke ingang stopzet en opnieuw inzet waarbij hij het bedrijf Vermilion Energy opnieuw opdracht geeft om de paragraaf communicatie en participatie zoals bedoeld in de mijnbouwwet en</p>

			de 'Gedragscode gaswinning kleine velden' op een goede manier uit te voeren en dit vast te leggen in het ontwerp winningsplan.
		Antwoord	<p>Zoals in het instemmingsbesluit gesteld is Vermilion verantwoordelijk voor het informeren en betrekken van de omgeving bij de uitvoering van de werkzaamheden. In de Subparagraaf 6.6 "Overig" wordt in de beoordeling door de minister het onderwerp communicatie nader beschreven. Deze reguliere communicatie is geen onderdeel van het toetsingskader om met een winningsplan geheel of gedeeltelijk in te stemmen en de minister zal om die reden de zienswijze om de ontwerpprocedure te stoppen, niet overnemen.</p> <p>De minister hecht belang aan de op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPa), waar ook Vermilion bij is aangesloten, reeds uitgebrachte "Gedragscode gaswinning kleine velden" waarin hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. Afgesproken is dat een projectafstemmingsprogramma (PAP), zoals beschreven in de Gedragscode gaswinning kleine velden, moet worden opgesteld voor elk nieuw project. De Gedragscode is verschenen in het najaar van 2017; de gaswinning Vinkega is reeds in 2011 begonnen. Vermilion heeft aangegeven dat zij voor het project Vinkega toch een PAP opstellen, omdat Vermilion hecht aan een goede en duidelijke communicatie met de omgeving. Aangezien echter het project Vinkega al lopende was toen de Gedragscode werd vastgesteld, is er geen PAP opgesteld voorafgaand aan de winningsplanprocedure.</p> <p>Wat betreft de zienswijze over het schadebegrip en de rollen en verantwoordelijken worden indieners verwezen naar de uitgebreide toelichting op de schadeprocedure in het antwoord op zienswijze 4f.</p>
6h	1,12,24,25,26	Zienswijze	Indiener stelt dat SodM Vermilion in zowel de velden Wapse in de gemeente Westerveld als Langezwaag in de gemeente Heerenveen sancties heeft opgelegd vanwege het overschrijden van de vergunde hoeveelheid aardgas. Er mist in het winningsplan een plan van aanpak van Vermilion en SodM om dat hier te voorkomen.
		Antwoord	Indiener verwijst naar toezicht op andere gasvelden. SodM is de onafhankelijke toezichthoudende instantie, die toeziet op het naleven van de wet- en regelgeving voor mijnbouw gerelateerde projecten. De toezichthouder oordeelt of er aan alle wettelijke regels en voorschriften wordt voldaan en, indien er niet aan wordt voldaan, of er handhavend opgetreden moet worden. Vergunningverlening en het houden van toezicht zijn strikt gescheiden. Deze zienswijzen heeft

			<p>betrekking op toezicht op andere gasvelden en ziet daarmee op andere zaken dan waar de toetsingsgronden (art. 36 lid 1 Mijnbouwwet) op zien. Toezicht en handhaving valt buiten de reikwijdte van dit instemmingsbesluit. Deze zienswijze leidt daarom niet tot het opnemen van een voorschrift in het besluit.</p> <p>Overigens is in artikel 1 van het instemmingsbesluit Vinkega duidelijk aangegeven dat Vermilion nog maximaal 688 miljoen Nm³ gas mag produceren op basis van dit winningsplan.</p>
6i	12,24,25,26	Zienswijze	<p>Indieners stellen dat Vermilion verantwoordelijk is voor een transparante manier van aanleveren van cijfermateriaal aan betrokken burgers. Als dit niet het geval is wensen indieners dat er een onafhankelijke toezichthouder (SodM) maandelijks de productienormen controleert. Bij overschrijding van de normen dient een handhavingstraject te worden gestart.</p>
		Antwoord	<p>De minister heeft in artikel 1 van het instemmingsbesluit de maximale productiehoeveelheid benoemd (688 miljoen Nm³). Aangezien wordt uitgegaan van de maximale productiehoeveelheid concludeert de minister dat het veiligheidsaspect is beoordeeld en voldoende uitgewerkt. SodM houdt toezicht op de naleving van het winningsplan en controleert dus ook of Vermilion zich aan de maximale productie houdt. In het geval Vermilion over het maximum van 688 miljoen Nm³ gas heen zou gaan, dan kan SodM handhavend optreden. De productiedata per maand worden gepubliceerd op www.nlog.nl.</p>
6j	12,24,25,26	Zienswijze	<p>Op geringe afstand liggen meerdere kleine gaswinningsvelden hetzij reeds in productie genomen hetzij nog plannen voor in productie name (o.a. De Blesse, Den Hoeve, Vinkega, Noordwolde, Wapse, Wanneperveen, Nijensleek). Indieners stellen dat het inschatten van risico's in zijn geheel beoordeeld dient te worden door het SodM en TNO. Daarmee refereren zij tevens aan onlangs bekend geworden lekkage uit velden in Groningen die voor extra mijnbouwschade heeft gezorgd. Het is op dit moment onvoldoende bekend of deze velden op enigerlei wijze met elkaar verbonden zijn. Dit zou kunnen leiden tot een andere afweging van risico's.</p>
		Antwoord	<p>Door het uitvoeren van een seismisch risico analyse heeft Vermilion voldoende de seismische risico's onderzocht. De uitkomsten van deze analyses zijn beoordeeld door SodM en TNO en akkoord bevonden. De methode staat niet toe om nadelige seismische effecten van verschillende gasvelden te middelen. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is momenteel bezig met een actualisatie en evaluatie van de bestaande SRA.</p> <p>In subparagraaf "Cumulatie" op pagina 9 van het ontwerp-instemmingsbesluit wordt beschreven dat TNO constateert dat er geen interferentie is tussen de bodemdalingen van de</p>

			<p>omliggende producerende gasvelden met de kom van gasveld Vinkega. De bijbehorende kaart met de regionale effecten van de bodemdaling is door TNO gemaakt.</p> <p>Indiener stelt dat er onlangs bekend is geworden dat lekkage uit velden in Groningen voor extra mijnbouwschade heeft gezorgd. Deze stelling is niet juist. Er is geen informatie bekend van lekkage uit velden in Groningen.</p>
6k	12,24,25,26	Zienswijze	<p>Gebied waar gewonnen wordt heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde. Onduidelijk en onvoldoende gemotiveerd is wat de gaswinning voor deze archeologische- en bodemkundige waarden doet. Bodemopbouw wordt definitief veranderd.</p>
		Antwoord	<p>Gaswinning op basis van het winningsplan Vinkega staat het behoud van archeologische waarden niet in de weg. Met een seismische risicoanalyse heeft Vermilion de risico's op schade berekend. De voorspelde kleine bodemdaling leidt niet tot de verwachting dat er effecten zullen zijn met betrekking tot behoud van archeologische waarden. Tevens wordt de bodemopbouw ansich niet veranderd door de gaswinning. Daarbij vindt de gaswinning plaats op ongeveer 2 km onder de grond, waar zich geen archeologische waarden bevinden.</p>
6l	12,24,25,26	Zienswijze	<p>Het gaat in het ontwerp winningsplan Vinkega om een wijziging of nieuwe activiteit. Indiener stelt dat deze niet zijn getoetst aan de Wet natuurbescherming, Wet ruimtelijke ordening, Waterwet en overige wetgeving die de fysieke leefomgeving betreffen. Aangeven wordt dat noodzakelijke besluiten gecoördineerd worden maar deze liggen thans niet ter inzage, een en ander is in strijd met de wet nu bij wijziging of uitbreiding van een reeds vergunning activiteit nieuwe vergunning en nieuwe procedure noodzakelijk is.</p>
		Antwoord	<p>In de procedure die nu voorligt wordt het geactualiseerde winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mijnbouwwet. Onder meer de gevolgen van het winningsplan voor natuur en milieu maken deel uit van dit toetsingskader. Toetsing aan de door indieners naar voren gebrachte wetten vindt plaats in afzonderlijke procedures en valt daarmee buiten de reikwijdte van het instemmingsbesluit. Er bestaat geen verplichting de verschillende besluiten te coördineren. In dit verband is van belang dat de omgevingsvergunningen voor het oprichten en in werking hebben van de putten reeds zijn verleend.</p> <p>De vigerende vergunning voor Vinkega 1 is de Omgevingsvergunning met het kenmerk DGETM-EM/121354320, verleend op 12 november 2012, verleend op 23 juli 2015. De minister concludeert dat in het kader van de verleende omgevingsvergunningen reeds getoetst is aan gestelde wetten. De omgevingsvergunning behoeft niet te worden gewijzigd ten behoeve van de</p>

			<p>winning op grond van het winningsplan.</p> <p>Naast het instemmingsbesluit op het winningsplan zijn specifieke toestemmingen benodigd van overheden, waarvoor inspraak- en bekendmakingsprocedures worden gevolgd. Het betreft onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het uitvoeren van een boring met een mobiele installatie dient in het kader van het Besluit algemene regels milieu mijnbouw (hierna: Barmm) vier weken voorafgaand aan de boring gemeld te worden aan de minister. - Voor het oprichten van een bouwwerk, het oprichten van een inrichting en eventuele afwijking van het bestemmingsplan is een vergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht vereist. - Eventueel zijn vergunningen op grond van de Waterwet en/of de Wet natuurbescherming vereist.
6m	12,24,25,26	Zienswijze	<p>Indieners stellen dat gezien de hoeveelheid mijnbouwactiviteiten in de naaste omgeving, hetzij gepland, hetzij al in uitvoering, er een afstemmingsplan dient te komen voor deze omgeving gezien toekomstige ontwikkelingen (afvalwateropslag, zoutwinning, CO2 opslag, geothermie).</p>
		Antwoord	<p>De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van afstemming van de verschillende mijnbouwactiviteiten in de omgeving. Dit is één van de redenen dat decentrale overheden om advies wordt gevraagd op het winningsplan. Aangezien de decentrale overheden al betrokken zijn bij de procedure tot vaststelling van het instemmingsbesluit, ziet de minister geen noodzaak tot het opnemen van een voorschrift tot het opstellen van een afstemmingsplan voor toekomstige ontwikkelingen. Het is overigens wel zo dat er sinds kort overleg plaatsvindt, waarin de diverse projecten en ontwikkelingen in samenhang worden besproken.</p>
6n	4,12,20,24,25,26	Zienswijze	<p>De overheid heeft het klimaatakkoord van Parijs ondertekend, en maakt plannen voor het uitfaseren van aardgas. Indieners vinden dat het niet meer van deze tijd is om bodemschatten uit de grond te halen. Nederland zou daar niet langer op in moeten zetten. Na de gebeurtenissen in Groningen kan het ons inziens toch niet de bedoeling zijn dat Drenthe en Friesland hetzelfde lot tegemoet zullen zien. In dat licht is het de vraag of extra gaswinning op deze plaats noodzakelijk is.</p>
		Antwoord	<p>In de brief van 30 mei 2018 (kenmerk DGETM-EO/18031167) met betrekking tot gaswinning uit de kleine velden en energietransitie legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke</p>

			<p>transitie naar duurzame energie. Zolang dat nodig is om tegemoet te komen aan de (afnemende) Nederlandse aardgasvraag, wil het kabinet het aardgas uit de kleine velden winnen, waar en voor zover dit veilig kan. Dit beleid is uitgebreider toegelicht in paragraaf 2 van het instemmingsbesluit.</p> <p>De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van het klimaatbeleid. Deze zienswijze ziet echter niet op toetsingsgronden in de Mijnbouwwet en leidt dus niet tot het opnemen van een voorschrift in het instemmingsbesluit. Voor het klimaatbeleid van de Nederlandse overheid verwijst de minister naar www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/klimaatbeleid.</p>
60	21	Zienswijze	<p>Indieners dringen er op aan om Vermilion op te leggen tijdig te communiceren in de omgeving over planning, de gevolgen van winning, de onderhoudswerkzaamheden, een aanspreekpunt in te stellen bij vragen of klachten en resultaten van monitoring duidelijk te communiceren en af te stemmen met alle betrokken partijen. Daarom blijven indieners aandringen op het opnemen van een communicatieprotocol zodat voor iedereen duidelijk is wanneer Vermilion moet communiceren.</p> <p>Volstaan met de mededeling dat meetplannen- en resultaten op www.nlog.nl te zien zijn, vinden zij niet voldoende.</p> <p>Het niet opleggen van minimaal een communicatieprotocol blijven indieners zien als een gemis.</p>
		Antwoord	<p>Vermilion is verantwoordelijk voor het informeren en betrekken van de omgeving. In algemene zin onderschrijft de minister dat op het gebied van het winningsplan voor Vinkega de communicatie vanuit zowel Vermilion, als de minister naar burgers en decentrale overheden tijdig, zorgvuldig en publieksvriendelijk moet, zodat burgers gedegen, consistent en transparant worden geïnformeerd over de planning, (gevolgen van de) gaswinning de onderhoudswerkzaamheden, een aanspreekpunt in te stellen bij vragen of klachten en resultaten van monitoring. De inzet van de minister is erop gericht om dit te doen in overleg met Vermilion en de betrokken decentrale overheden. De advisering van de decentrale overheden over het winningsplan en de reactie van de minister daarop, kunnen mogelijk ook behulpzaam zijn in de communicatie met de burger. Met het ingaan van de nieuwe Mijnbouwwet op 1 januari 2017 komt het burgerperspectief nadrukkelijker naar voren en is een nadere toelichting op het winningsplan en het ontwerpbesluit gegeven tijdens de informatiebijeenkomsten op 23 november 2017 en 6 december 2017 in Wilhelminaord tijdens de periode van terinzagelegging van het ontwerpbesluit.</p> <p>Overigens wijst de minister erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van</p>

			<p>Nederlandse gasproducenten (NOGEPa), waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragcode gaswinning kleine velden' is uitgebracht waarin hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving.</p> <p>De minister realiseert zich dat de documenten op www.nlog.nl van technische aard zijn en dat ze voor een breed publiek moeilijk te lezen zijn. De minister vindt het daarom passend dat Vermilion aandacht besteedt aan een zo volledig en duidelijk mogelijk overzicht van monitoringsgegevens. De minister vertrouwt erop dat Vermilion hierin zijn verantwoordelijkheid neemt.</p>
6p	16,17	Zienswijze	<p>Is Vermilion wel een betrouwbare partner? Ik verwijs naar de overschrijding van gaswinning waar recent de RvS zich heeft uitgesproken dat Vermilion aanzienlijk meer gas heeft gewonnen dan volgens de vergunning toegestaan. Nu zou Vermilion in afwachting Hoger Beroep eisen om in afwachting van die uitspraak toch dit extra gas te mogen winnen. Meer gas winnen dan toegestaan levert een verhoogd risico op voor de omgeving.</p>
		Antwoord	<p>De beroepsprocedure waar indiener naar verwijst heeft betrekking op een omgevingsvergunning voor een mijnbouwwerk ter plaatse van een ander gasveld en dient los gezien te worden van het winningsplan Vinkega. SodM is als toezichthouder verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de voorschriften uit het winningsplan en de omgevingsvergunning, waaronder toezicht op het te winnen volume.</p> <p>De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 7 maart 2018 geoordeeld dat de omgevingsvergunning voor de oprichting en het inwerking hebben van een mijnbouwwerk met een maximale dagproductie van 480.000 Nm³ ten behoeve van de winning uit het gasveld in stand kan blijven.</p>
6q	31	Zienswijze	<p>Indiener stelt dat de gaswinning kan leiden tot gevoelens van zorg en stress bij de burger; Vermilion en de overheid dienen dit te monitoren door onderzoek en burgers regelmatig en ongevraagd te informeren.</p>
		Antwoord	<p>De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden. De minister heeft het winningsplan beoordeeld op onder meer de risico's voor de veiligheid van omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan. Omdat de kans op schade door bodembeweging beperkt is en de nadelige gevolgen beperkt zijn, is de minister van mening dat het belang van de veiligheid voor omwonenden niet in het geding is. Zoals in het instemmingsbesluit gesteld is Vermilion</p>

			<p>verantwoordelijk voor het informeren en betrekken van de omgeving bij de uitvoering van de werkzaamheden. Hiermee wordt beoogd om zorg en stress te beperken. Ook websites zoals www.hoewerktgaswinnen.nl zijn met dit doel opgezet.</p>
6r	32	Zienswijze	<p>Indiener stelt dat de avond ten onrechte is aangekondigd als inspraakavond terwijl het een informatieavond is.</p>
		Antwoord	<p>De informatiemarkt is aangekondigd als inloopavond; niet als inspraakavond. Zo staat dit genoemd in de kennisgevingen die zijn gepubliceerd in de huis aan huisbladen en de Staatscourant. Er was op de informatiebijeenkomsten wel gelegenheid om eventueel mondeling een zienswijze in te dienen.</p>
6s	13,20,24,26	Zienswijze	<p>De Maatschappij van Weldadigheid is genomineerd voor de Werelderfgoedlijst van Unesco. In juli 2018 hopen indieners hierover positief bericht te mogen ontvangen. Onduidelijk is of voorafgaand aan het in productie nemen van velden dan wel voor de velden waar wordt overwogen om in de toekomst gas te winnen instemming is gevraagd bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed om dit te gaan uitvoeren.</p> <p>Indieners eisen dat de minister in contact treedt met het Ministerie van Onderwijs (v.w.b. onze monumenten) en de Unesco Nederland en de Unesco Internationaal te Parijs. Volgens indieners heeft de minister verzuimd deze partijen te betrekken in uw gaswinningsplannen. Het kan toch niet zo zijn dat Nederland een verdrag met de Unesco ondertekent (1992) waarin staat dat de landen die het verdrag hebben geratificeerd, met elkaar hebben afgesproken dat zij zich zullen inzetten voor identificatie, bescherming, behoud, het toegankelijk maken en het overdragen aan komende generaties van die erfgoederen die binnen hun landgrenzen aan de criteria van Unesco voldoen. De minister aanvaardt in het winningsplan een zeker risico waarbij onze monumenten en huizen gevaar lopen. Dit strookt niet met regels van de Unesco. De winning van (toekomstige) bovengenoemde gasvelden moet dan ook direct (voor altijd)worden stilgelegd.</p>
		Antwoord	<p>De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van behoud van erfgoed. Nominatie voor de Werelderfgoedlijst van Unesco is geen toetsingsgrond op grond van art. 36 lid 1 van de Mijnbouwwet (Mbw). Gaswinning op basis van het winningsplan Vinkega staat behoud van werelderfgoed ook niet in de weg. Met bodemdalingsberekeningen en een seismische risicoanalyse heeft Vermilion de risico's op schade bepaald. De kans op schade is beperkt. Wel is het zo dat bij de selectie van bouwwerken waar</p>

			een opname van de bouwkundige staat wordt uitgevoerd, de nominatie voor de werelderfgoedlijst van Unesco onder andere een rol kan spelen.
6t	5	Zienswijze	Gezien het verschil tussen de in het door het ministerie van EZK in het ontwerpbesluit getoonde tekening van het Wapserveld en de tekening in het definitieve besluit, waarin het Wapserveld is verschoven ten opzichte van de eerdere tekening, heeft indiener gereede aanleiding te twijfelen aan de betrouwbaarheid van het ministerie van EZK wat betreft mogelijke verschillen tussen de tekening in het ontwerpbesluit voor het winningsgebied Eesveen/Vinkega en de tekening die in het definitieve winningsbesluit Eesveen/Vinkega zal worden gepubliceerd.
		Antwoord	De minister stelt vast dat het gasveld Vinkega duidelijk door Vermilion is aangegeven op de tekeningen in het winningsplan Vinkega. De zienswijze heeft betrekking op de tekening in het winningsplan voor het gasveld Diever, waarop de onderhavige procedure niet ziet. Van verschuiving van het gasveld op tekening tussen het ontwerp en het definitieve instemmingsbesluit is geen sprake. Wel is het zo dat verschillende benamingen voor dit veld worden gehanteerd (Diever/Wapserveld).
6u	7,8,10,13,20,19,18,15,27,22	Zienswijze	<p>De Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV) heeft u in 2015 geadviseerd om het burgerperspectief structureel en herkenbaar mee te nemen in de besluitvorming. Indiener vindt dat de minister in het ontwerpinstemmingsbesluit dat nu voorligt, daar maar ten dele aan tegemoet komt.</p> <p>In het winningsplan en de technische adviezen wordt de kans op bodemdaling, bodemtrilling en bodembeweging als beperkt beoordeeld. De decentrale overheden vinden het van groot belang dat gedurende de gaswinning en de periode daarna wordt gemonitord of de werkelijke bodemdaling overeen blijft komen met de te verwachten maximale bodemdaling. Zij adviseren verder om de voorwaarde op te nemen dat de betrokken adviserende partijen tijdig op de hoogte worden gesteld wanneer de bodemdaling niet binnen de in het winningsplan aangegeven grenzen verloopt.</p> <p>De decentrale overheden pleitten bovendien voor een regionale overzichtskaart waarop ook de cumulatieve effecten van alle gaswinningsactiviteiten en overige mijnbouwactiviteiten in de regio zichtbaar te maken.</p> <p>De decentrale overheden verwoorden hiermee goed het gevoel van onzekerheid waarmee ik als bewoner van dit gebied kamp. Door het advies van de decentrale overheden niet als voorschrift op te nemen in het instemmingsbesluit negeert u mijns inziens het burgerperspectief.</p>

		Antwoord	<p>De monitoring van bodemdaling is geregeld in het meetplan. De minister stelt vast dat het de verantwoordelijkheid is van SodM om op te treden wanneer uit de bandbreedtes van het winningsplan wordt getreden of wanneer effecten groter blijken te zijn. Wanneer na interpretatie van de gegevens eenduidig geconcludeerd kan worden dat de maximale bodemdaling verwacht wordt te worden overschreden dan wordt een gewijzigd winningsplan ingediend en worden ook de decentrale overheden geraadpleegd voor advies conform de wettelijke procedure. Tevens kan bij overschrijding van de verwachte bodemdaling de gaswinning niet worden voortgezet op basis van dit winningsplan. Wanneer, in dat geval, een nieuw winningsplan wordt ingediend, worden ook de decentrale overheden geraadpleegd voor advies volgens de wettelijke procedure.</p> <p>In subparagraaf "Cumulatie" op pagina 9 van het ontwerp-instemmingsbesluit wordt beschreven dat TNO constateert dat er geen interferentie is tussen de bodemdalingskommen van de omliggende producerende gasvelden met de kom van gasveld Vinkega. De bijbehorende kaart met de regionale effecten van de bodemdaling is door TNO gemaakt. Hiermee constateert de minister dat aan de ingediende zienswijze reeds voldaan is en zal niet als voorschrift worden toegevoegd.</p>
6v	7,8,10,13,20,19,18,15,27,22	Zienswijze	<p>In het ontwerpbesluit geeft de minister aan dat de communicatie zorgvuldig en publieksvriendelijk moet zijn, zodat burgers gedegen, consistent en transparant worden geïnformeerd. Jammer genoeg past u dit nog niet toe en verwijst u slechts naar (traditionele) inloopbijeenkomsten voor inwoners. Het winningsplan en het ontwerpbesluit voldoen op het aspect van leesbaarheid, en dus het burgerperspectief, niet aan de ministeriële toezeggingen.</p>
		Antwoord	<p>Met de wijziging van de Mijnbouwwet op 1 januari 2017 is een impuls gegeven aan een zorgvuldige en publieksvriendelijke procedure op winningsplannen, zodat burger gedegen, consistent en transparant worden geïnformeerd. Gedurende de procedure heeft de minister zowel de aanvraag als de adviezen gedeeld en is er aandacht besteedt aan het voor een groot publiek begrijpelijk maken van deze teksten. Ook is een nadere toelichting op het winningsplan en het ontwerpbesluit gegeven tijdens de informatiebijeenkomsten op 23 november 2017 en 6 december 2017 in Wilhelminaord tijdens de periode van terinzagelegging van het ontwerpbesluit.</p> <p>De decentrale overheden geven aan dat het winningsplan Eesveen, dat volgens de nieuwe standaard is geschreven, goed leesbaar is. Het winningsplan Vinkega is nog volgens de oude standaard geschreven. De minister onderschrijft dat begrijpelijke documenten nodig zijn, maar kan zich niet vinden in de stelling dat de communicatie niet publieksvriendelijk zou zijn.</p>

6w	8	Zienswijze	Indiener stelt dat in het ontwerpbesluit niets is te lezen over het (deels) teruggeven van de opbrengsten uit de gaswinning aan het gebied. U zou op kunnen nemen om een gebiedsfonds in te stellen, waaruit maatschappelijke ontwikkelingen, zoals bibliotheken, dorpshuizen en speeltuinen gefinancierd kunnen worden.
		Antwoord	Op 7 september 2017 heeft NOGEPa, waar ook Vermilion bij is aangesloten, de 'Gedragscode gaswinning kleine velden' uitgebracht. Hierin wordt onder andere aangegeven hoe Vermilion, bijdraagt aan de omgeving van een mijnbouwlocatie. Enerzijds kunnen waar mogelijk lokale of regionale ondernemers betrokken worden in de uitvoering van een project en anderzijds stelt de initiatiefnemer kennis en middelen beschikbaar om een positieve bijdrage aan de omgeving te leveren. Overigens geldt dat de vorm en omvang van compensatie geen afwegingsgrond is voor het instemmen met winningsplannen. Ook in de omgeving van Vinkega heeft Vermilion bijgedragen aan lokale initiatieven.
6x	16,17	Zienswijze	<p>Indieners stellen dat zijn zorgen ten aanzien van de aanstaande uitbreiding gaswinning Eesveen/Vinkega ook na het bezoeken van de voorlichtingsavonden (redelijk chaotisch en nauwelijks informatief) niet zijn afgenomen, sterker nog alleen maar toegenomen. De zorgen zijn dan ook op de volgende feiten gebaseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niemand kan garanderen dat deze gaswinning veilig en zonder gevolgen kan worden uitgevoerd. - Niemand kan garanderen welke gasvelden ondergronds op elkaar zijn aangesloten en dus ook niet welke gevolgen waar zullen plaatsvinden. - Indien er sprake is van schade dan heeft Groningen wel bewezen dat er steeds weer het principe van omgekeerde bewijslast wordt toegepast, kortom de gedupeerde moet wettig en overtuigend bewijzen terwijl het gaswinningsbedrijf legers van specialisten en advocaten aanstelt om alles in twijfel te stellen dan wel naar het land der fabelen te verwijzen. - Helaas kon in Groningen geconstateerd worden dat onze overheid, waarop wij allen moeten vertrouwen, een uiterst dubieuze rol speelde vanwege het nationaal financiële belang dat zwaarder woog dan het regionaal belang.
		Antwoord	De minister heeft in het instemmingsbesluit beschreven dat uit het winningsplan en de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op schade door bodembeweging beperkt is en dat daarom geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen.

		<p>De minister heeft begrip voor regionale belangen en zorgen, maar stelt tegelijkertijd vast dat zorgen niet altijd weggenomen kunnen worden. De minister heeft het winningsplan beoordeeld op de gronden zoals genoemd in art. 36 lid 1 van de Mijnbouwwet:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door Onze Minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, b. in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen, c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan, of d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt. <p>De minister heeft de door Vermilion uitgevoerde seismische risicoanalyse beoordeeld. Op basis van de ingewonnen adviezen heeft de minister vastgesteld dat het aardbevingsrisico voor het gasveld Vinkega in de laagste risicocategorie valt.</p> <p>Op grond van het artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek is het mijnbouwbedrijf aansprakelijk voor schade die ontstaat door de aanleg of het in werking hebben van een mijnbouwwerk of de gaswinning. Medewerkers van het Landelijk Loket Mijnbouwschade kunnen ondersteunen door samen met de betrokkenen de juiste route te vinden om duidelijkheid te krijgen over de oorzaak van de schade en een schadevergoeding. Medewerkers van het Landelijk Loket Mijnbouwschade volgen de voortgang van de schadeclaim. Als een oorzakelijk verband tussen de schade en de gaswinning van Vermilion wordt vastgesteld, dan moet Vermilion deze schade vergoeden (artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek).</p> <p>Indiener suggereert dat er wellicht sprake is van het met elkaar in verbinding staan van kleine gasvelden. Het komt voor dat een deelvoorkomen in verbinding staat met een ander deelvoorkomen binnen hetzelfde gasveld. Dit is niet het geval bij het Vinkega gasveld.</p> <p>Wat betreft de bovengrondse effecten en interferentie met omliggende velden worden indieners verwezen naar het antwoord op zienswijze 6j.</p> <p>Wat betreft de zienswijze op de omgekeerde bewijslast concludeert de minister dat voor omwonenden van het Groningen gasveld de omgekeerde bewijslast geldt. Voor zover het de Groningse situatie betreft, zijn de omvang van het aantal schadegevallen en de gelijksoortigheid ervan een argument om een bewijsvermoeden in te voeren (Kamerstuk II 2015/2016, 34348, nr</p>
--	--	---

			6). Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat omkering van bewijslast alleen bij wet kan worden geregeld en niet door middel van een vergunningvoorschrift.
6y	16,17	Zienswijze	Indiener stelt dat het volume van deze gasvelden in vergelijking uiterst gering is. Voor de NAM is een dergelijk klein veld niet winstgevend te exploiteren mede vanwege stringente veiligheidsprotocollen en burgerlijke verantwoordelijkheid. Vermilion echter beperkt zich tot de wettelijke minimale normen om daarmee de kosten te drukken. Op deze manier nemen de risico's van ongewenste scenario's wel toe.
		Antwoord	De minister heeft geconstateerd dat de winning op grond van dit winningsplan voldoet aan de wettelijke normen ten aanzien van de veiligheid. Het Staatstoezicht op de Mijnen is als toezichthouder verantwoordelijk om toe te zien op het naleven van de veiligheidsnormen. Of gaswinning van een specifiek gasveld economisch rendabel is, is aan de operator om te bepalen. Of het volume van het gasveld te gering is om winstgevend te exploiteren is geen beoordelingsgrond van de minister.
6z	16,17	Zienswijze	Vermilion heeft zelf onderzoek gedaan op diverse scenario's en die rapportage is door TNO en Mijnwezen gecontroleerd en in orde bevonden. Bij specifieke navraag bleek echter dat de basis van het onderzoek en het geheel van resultaten tot dit resultaat heeft geleid. Beide stellen echter dat zij geen garantie kunnen geven om redenen dat zij maar ten dele in dit traject zijn betrokken.
		Antwoord	Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is door de minister verzocht om advies op het winningsplan Vinkega uit te brengen. Op verzoek van SodM heeft TNO de berekening uit het winningsplan geverifieerd. SodM heeft op 9 februari 2017 advies uitgebracht aan de minister. Het advies van SodM heeft betrekking op het gehele winningsplan. Zowel TNO als SodM zijn volledig betrokken bij het traject en hebben het onderzoek van Vermilion op diverse scenario's beoordeeld.
6aa	16,17	Zienswijze	Om reden dat er enorme regionale schade zowel direct, middel lang of lange termijn veroorzaakt kan worden dient er een onvoorwaardelijk gegarandeerde bankgarantie voor minimaal 25 jaar opgesteld te worden welke ook uitkeert bij een eventuele beëindiging van activiteiten door het betreffende bedrijf.
		Antwoord	SodM en Tcbb concluderen in hun advies dat de nadelige gevolgen van bodembeweging (bodemdaling en bodemtrilling) beperkt zullen zijn. SodM ziet geen aanleiding aanvullende

			<p>voorwaarden op dit punt te adviseren. Van verwachte “enorme regionale schade” zoals gesteld door indieners is geen sprake.</p> <p>Als een oorzakelijk verband tussen de schade en de gaswinning van Vermilion wordt vastgesteld, dan moet Vermilion deze schade vergoeden (artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek). Zou Vermilion hier niet (meer) toe in staat zijn, dan vindt vergoeding plaats uit het Waarborgfonds mijnbouwschade (artikel 137 e.v. van de Mijnbouwwet). Aangezien deze verplichtingen direct voortvloeien uit de wet, hoeft hierover geen voorschrift te worden opgenomen in dit instemmingsbesluit. Deze passage zal ook worden overgenomen in het instemmingsbesluit om onduidelijkheden hieromtrent te vermijden.</p>
6ab	17	Zienswijze	<p>Indiener vraagt om de toezegging dat de minister als overheid een laagdrempelige onafhankelijke eindverantwoordelijke zal aanstellen welke tevens dient als aanspreekpunt voor betrokkenen.</p>
		Antwoord	<p>Vermilion heeft op basis van de Mijnbouwwet een zorgplicht ten aanzien van de uitvoering van zijn mijnbouwactiviteiten en moet maatregelen nemen om mijnbouwschade en onveilige situaties te voorkomen. SodM ziet toe op de naleving van het winningsplan en de voorschriften in het instemmingsbesluit. Vermilion is tevens verantwoordelijk voor het informeren en betrekken van de omgeving. Op de homepage van Vermilion (https://www.vermilionenergy.nl/) vindt u alle contact gegevens om direct met Vermilion, op een laagdrempelige wijze, in contact te komen. De minister concludeert dat het niet mogelijk is om een onafhankelijk eindverantwoordelijke voor de gaswinning Vinkega te maken.</p>
6ac	9,21	Zienswijze	<p>In meer algemene zin vragen indieners aandacht voor de ligging van het gasveld en de feitelijke mijnbouwlocatie Vinkega, in het gebied van de koloniën van weldadigheid. Dit gebied is genomineerd als UNESCO Werelderfgoed. Bescherming van dit gebied vraagt om zo mogelijk nog meer zorgvuldigheid bij de monitoring en verslaglegging van de bodemeffecten, aangezien dit grote gevolgen kan hebben op de in het gebied aanwezige oude arbeiderswoningen. Momenteel niet aan de orde, maar eventuele nieuwe gebouwen/ bouwwerken ten behoeve van de gaswinning in dit gebied moeten goed worden afgewogen ten opzichte van de waarden van het werelderfgoed.</p>
		Antwoord	<p>Nominatie voor de Werelderfgoedlijst van Unesco is geen toetsingsgrond op grond van art. 36 lid 1 van de Mijnbouwwet (Mbw). Bij de beoordeling is van belang te weten dat de af te wegen belangen en relevante feiten in het licht staan van het volgens de wet te nemen besluit. De aanvraag inclusief de adviezen worden getoetst en gewogen in het licht van de in de Mbw opgenomen toetsingsgronden. Gaswinning op basis van het winningsplan Vinkega staat behoud</p>

			<p>van werelderfgoed niet in de weg. Voor het gasveld Vinkega concludeert de minister dat de kans op schade door bodembeweging klein is.</p> <p>Bij de selectie van bouwwerken waar een opname van de bouwkundige staat wordt uitgevoerd kan onder andere de nominatie voor de werelderfgoedlijst van Unesco een rol spelen. De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en onderschrijft het belang van behoud van erfgoed.</p> <p>Vermilion heeft een nieuw meetplan 2018 opgesteld voor Vinkega en De Hoeve (http://nlog.nl/vinkega-en-de-hoeve), gedateerd 31 oktober 2017. Eens per drie jaar wordt een GPS herhalingsmeting uitgevoerd. Dit meetplan is door SodM goedgekeurd. Aangezien geen nadelige gevolgen worden verwacht ten gevolge van de bodemdaling door de gaswinning worden er geen aanvullende voorwaarden door de minister opgenomen. Bodemtrillingen worden reeds continu gemonitord met het KNMI meetnetwerk.</p>
6ad	21	Zienswijze	<p>Het zou de transparantie en het gevoel van betrokkenheid verhogen, als vóór de ter inzage legging van het ontwerp-instemmingsbesluit al bekendheid aan het winningsplan zou zijn gegeven. Het is eerder genoemd en u geeft aan dat nieuwe winningsplannen publieksvriendelijk opgesteld worden maar tijdige communicatie over een leesbaar winningsplan is essentieel. Inwoners hebben zich overvallen gevoeld door de plotselinge mededeling dat het winningsplan ter inzage lag ondanks dat er al een paar jaar gas gewonnen wordt vanuit de locatie aan Westvierderparten/Vinkega.</p>
		Antwoord	<p>Op basis van de aanbevelingen van het OVV-rapport, zoals overgenomen door het kabinet (Kamerstukken II 2014/2015, 33 529, nr. 143), dienen de andere overheden betrokken te worden en dient er meer aandacht voor het burgerperspectief te zijn in de besluitvorming. In dit verband is een samenhangend pakket aan wijzigingen in de Mijnbouwwet doorgevoerd dat recht doet aan de maatschappelijke vraagstukken rond mijnbouwactiviteiten. Dit betekent concreet dat de decentrale overheden en het burgerperspectief meer inspraak krijgen door middel van hun adviesrol, de mogelijkheid tot indienen van zienswijzen en het houden van een informatiebijeenkomst voor een ieder. Voor de behandeling van een winningsplan wordt daarom de uniforme voorbereidingsprocedure gevolgd, waarin is aangegeven in welk deel van de procedure de documenten voor eenieder ter inzage liggen.</p>
		Conclusie	<p>Gelet op bovenstaande geven de overige zienswijzen geen aanleiding om het instemmingsbesluit Vinkega te wijzigen.</p>